

มองงาม

จุดสารแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน (สสย.)

ฉบับ "พื้นที่นี้...ดีจัง"

“พื้นที่นี้...ดีจัง”

เปลี่ยนประเทศไทยจากมุมเล็ก ๆ
ด้วยจินตนาการอันยิ่งใหญ่

พื้นที่สร้างสรรค์
สู่ชุมชน
สุขุมวิท ๒๕

เรียนรู้ เท่าทัน สร้างสรรค์

แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.)

แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน เป็นแผนงานภายใต้นโยบายของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการสร้างสรรค์สื่อ และการเผยแพร่สื่อที่มีคุณภาพต่อเด็ก เยาวชน ครอบครัว และสังคม ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในสังคมจากภาครัฐ เจ้าของสื่อ ผู้ผลิตสื่อ ภาคธุรกิจ ภาคสังคม ชุมชน ครอบครัว ตลอดจนเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์หลักของแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน ประกอบด้วย

1. การพัฒนาช่องทางเผยแพร่สื่อที่มีคุณภาพทุกประเภท ให้เข้าถึงเด็ก เยาวชน และครอบครัว
2. การสนับสนุนการผลิตสื่อที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว
3. การพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตสื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว
4. การสร้างกระแสสังคม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อ
5. การผลักดันนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว

จุดมุ่งหมาย

1. เด็กและเยาวชนเข้าถึงสื่อสร้างเสริมสุขภาวะผ่านช่องทางเผยแพร่ต่างๆ
2. มีต้นแบบของสื่อสร้างเสริมสุขภาวะเยาวชน
3. ผู้ผลิตสื่อเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้รับการพัฒนาศักยภาพ สามารถผลิตสื่อคุณภาพสูงสังคม
4. ผู้บริโภคสื่อโดยเฉพาะเด็ก เยาวชน และครอบครัว ได้เรียนรู้เท่าทันสื่อ สามารถเลือกบริโภคสื่อ และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อเพื่อเด็กและเยาวชน
5. นโยบายพัฒนาเด็กและเยาวชนได้รับการสนับสนุนในฐนะวาระแห่งชาติ และได้รับการตอบรับจากสาธารณชน

คณะกรรมการกำกับทิศทางแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน

นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, นายมานิจ สุขสมจิตร, รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, รศ.ดร.ประกายภัทร นิยม, นายชัชวาลย์ ทองดีเลิศ, รศ.ดร.วิลาสินี อดุลยานนท์ และ นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์

คณะกรรมการบริหารแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน

ประธานคณะกรรมการแผนงาน ดร.โคทม อาริยา

คณะกรรมการแผนงาน

รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, รศ.กิตติพันธ์ อนวัชศิริวงศ์, ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์, นางสาวสุดา ติวยานนท์, ดร.นียดา เกียรติยิ่งอังคสุลี, นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, ดร.สายฤดี วรกิจโกคาทร และ นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์

ผู้จัดการแผนงาน

นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์

ติดต่อเรา

แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.) 15 ซอยอารีย์ 1 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2619-8113-5 โทรสาร ต่อ 14 Website: www.childmedia.net และ E-mail: childsmmedia@yahoo.com

งอกงาม

จุดสารแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน (สสย.)

ฉบับ "พื้นที่นี้...ดีจัง"

“เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว”

มีหลายคนได้พิสูจน์ให้เห็นแล้ว ว่าคำพูดนี้เกิดขึ้นได้จริง

เมื่อ “เด็ด” ดอกไม้ สามารถสร้างแรงสะเทือนได้ขนาดนั้น

“ปลูก” ดอกไม้ ก็น่าจะทำได้เช่นกัน ไม่ใช่หรือ

“พื้นที่นี้...ดีจัง”

เปลี่ยนประเทศไทยจากมุมเล็ก ๆ

ถ้าเราเป็นเพียงคนเล็กๆ ธรรมดาคนหนึ่ง
จะเปลี่ยนประเทศไทยให้ดีขึ้น จากมุมเล็กๆ ที่เรามีอยู่ จะได้ไหม
มีคนตั้งคำถามนี้ และมีคนทดลองทำ เพื่อหาคำตอบ

“พื้นที่นี้...ดีจัง” เป็นจินตนาการของคนปลูกดอกไม้
ที่เชื่อมั่นว่าพลังสร้างสรรค์ แม้จะเริ่มจากจุดเล็กๆ
ในที่สุดจะสามารถเปลี่ยนโลกทั้งใบให้งดงามได้
แต่อะไรล่ะคือ “รหัสลับ” ที่ซ่อนอยู่
ที่จะทำให้จินตนาการที่ยิ่งใหญ่นั้นเป็นจริงขึ้นมาได้ จากมุมเล็กๆ

ร่วมกัน จินตนาการ หาคำตอบ และลงมือเปลี่ยน.....วันนี้เลย
(หลังจากอ่านงอกงามฉบับนี้จบแล้ว)

เข็มพร วิรุณราพันธ์

แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.)

บทบรรณาธิการ

เปิดม่าน

เรื่องเล่าจากภาคี

ข้ามาชมเมือง

เสียงของเด็ก ๆ

กระตุกต่อมคิด

ล้างความคิด

อัลบั้มครอบครัว

เพื่อหนังสือเพื่อเด็ก

ช่างก่อสร้างสุข

วิถีเด็กกับสื่อ

พื้นที่สร้างสรรค์ สร้างสุข ทุกวัย ทุกพื้นที่

แปะไว้ในความคิด "พื้นที่นี้...ดีจัง" คือ...

เปลี่ยนประเทศไทยจากมุมเล็กๆ ด้วยจินตนาการอันยิ่งใหญ่

รศ.ดร.วิลาสินี อดุลยานนท์

เริ่มกลัดความรู้สึก "พื้นที่นี้...ดีจัง" ของเรา

SPACES แนวคิดขับเคลื่อน "พื้นที่นี้...ดีจัง"

อ.สุคนธ์จิต วงษ์เผือก

พื้นที่นี้...ดีจัง ข่ายใยความหวังเล็กๆ แต่งดงาม

ความทรงจำแสนดี พื้นที่นี้...ดีจัง ณ แพร่งภูธร

คุณแม่ดินสอสีไม้กับคุณลูกดินสอ

108 หนังสือดี / jipjipgang.com / บ้านนี้มีเสียงเพลง

สวนไฟฝัน ฝัน "เล่นๆ" แต่จุดติด ของกลุ่มไม้ขีดไฟ

อมรรัตน์ อุดมเรืองเกียรติ

กองทุนสื่อ ๆ : จุดคานงัด เพิ่มสื่อดี เพื่อเด็ก

กลุ่มบ้านรักดี

4

7

8

12

13

16

23

24

26

30

บรรณาธิการบริหาร : เข้มพร วิรุณราชพันธ์ กองบรรณาธิการ : ศศิกันท์ พิษขุนทด และ คณะทำงาน "พื้นที่นี้...ดีจัง"

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย : แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)

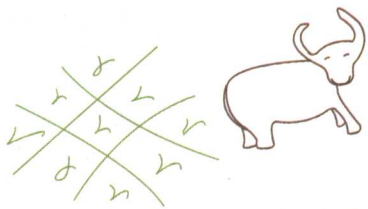
สนับสนุนโดย : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

“เล่น เรียนรู้ ริเริ่ม ร่วมทำ แบ่งปัน”

เด็ก ๆ เสมือน เมล็ดพันธุ์แห่งชีวิต
รอการเติบโตเป็นพืชพันธุ์ของวันใหม่
ให้ดอกออกผล ผลิบาน
ในท้องทุ่งแห่งอนาคต

หากแต่ทุกวันนี้ **พื้นที่ดิน**
ที่เมล็ดกล้าเหล่านี้จะได้เติบโตใหญ่
กลับกร้าวกร้าน ก้นดาร์ แห่งแล้ง

“พื้นที่นี้...ดีจัง”

โครงการรณรงค์พื้นที่สร้างสรรค์
เพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน

D-jung Spaces

ถึงเวลาร่วมกันปลูก
สวนของแผ่นดิน อันร่มรื่น
ให้เมล็ดพันธุ์น้อยๆ ได้
หยั่งรากฝากใบ ด้วยการ
พุ่มพัก ดูแล พรวนดิน รดน้ำ
กำจัดแมลงกัดกิน

เพื่อ

เมล็ดพันธุ์ของวันใหม่
ผลิบานสร้างสรรค์

อย่างมีความสุข ในทุกที่ เพื่อทุกคน

พื้นที่สร้างสรรค์

สร้างสุข ทุกวัย ทุกพื้นที่

โครงการรณรงค์พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน
“พื้นที่นี้...ดีจัง”

จากการสำรวจเด็กอายุ 12 - 19 ปี ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 2,384 คน ระหว่างวันที่ 1 - 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 ของศูนย์วิจัยเอแบคโพลล์ พบว่าเด็กสามารถเดินถึงร้านเหล่านี้ได้ใน 7 นาที ไปร้านเกมส์และแหล่งพั่นได้ในเวลา 15 นาที เข้าถึงซีดีลามกและสถานบันเทิงได้ใน 30 นาที สอดคล้องกับที่โครงการ Child Watch โดย ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ และคณะ พบว่าหลายจังหวัดมีพื้นที่เสี่ยง แหล่งเรียมย์ มากกว่าพื้นที่ดีและสร้างสรรค์ 2 - 3 เท่า

ขณะที่เด็กและเยาวชนเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ แต่สภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนปัจจุบัน กลับเต็มไปด้วยความเสี่ยงและพิษภัย แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.) จึงกำหนดแผนรณรงค์ “พื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน” เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักในปัญหา ช่วยขจัดและควบคุมสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษต่อเด็ก ร่วมมือร่วมใจกันสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน เพื่อให้เกิดพื้นที่ดีและกิจกรรมสร้างสรรค์ สำหรับเด็กและเยาวชน อย่างจริงจัง กว้างขวาง

แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.) และ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) ให้ความหมาย “พื้นที่สร้างสรรค์” ว่าเป็นพื้นที่สร้างประสบการณ์ สร้างโอกาสให้เด็กได้เติบโตพัฒนาตามวัย มุ่งตอบสนองความต้องการของเด็ก เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของเด็ก ครอบครัว ชุมชน

พื้นที่ทางกายภาพ

พื้นที่สำหรับเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในบ้าน โรงเรียน และ ชุมชน ต้องเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัย มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเล่น ทำกิจกรรมตามวัยของเด็ก อย่างอิสระและสร้างสรรค์

พื้นที่ทางความคิด

เปิดเวทีให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออก แสดงความสามารถ มีส่วนในการตัดสินใจ จัดกระบวนการ จัดกิจกรรมของตนเอง สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเด็ก ส่งเสริมให้ค้นพบศักยภาพและคุณค่าของตนเอง

พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัย

	วัยทารก 0-2 ปี	ปฐมวัย 0-5 ปี	วัยเรียน 6-12 ปี	วัยรุ่น/เยาวชน 13-20/25 ปี
ปัญญากายนอก (ความรู้ความสามารถ)	การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ประสาทรับรู้ พื้นฐาน	การใช้ กล้ามเนื้อเล็ก ภาษา จินตนาการ	คณิตศาสตร์ การใช้เหตุผล ดนตรีและศิลปะ	สานสัมพันธ์ เพศตรงข้าม ทักษะทางสังคม
ปัญญากายใน (คุณลักษณะ)	ความผูกพันและ ไว้วางใจ	การควบคุม อารมณ์ การรู้ถูกผิด	ประหยัด มีวินัย ไม่รู้	อัตลักษณ์ ทางเพศ

ผลสำรวจพฤติกรรมเด็กอายุ 12-19 ปี

เป็นไปได้ไหม? ที่เด็กจะเข้าถึงพื้นที่สร้างสรรค์ได้ใน 5 นาที

พื้นที่ทางสื่อ

สื่อนับเป็นบริบททางสังคมที่เป็นสาธารณะ ทุกคนสามารถรับและเข้าถึงได้ สื่อสาธารณะทุกประเภทจึงควรมีหน้าที่แบ่งปันพื้นที่ให้กับเด็กอย่างพอเพียง

พื้นที่ทางสังคม

เปิดโอกาสให้เด็กมีสิทธิมีส่วนร่วมในการแบ่งปัน จัดสรรทรัพยากรในสังคม มีส่วนกำหนดทิศทางการบริการ หรือสวัสดิการสำหรับเด็ก

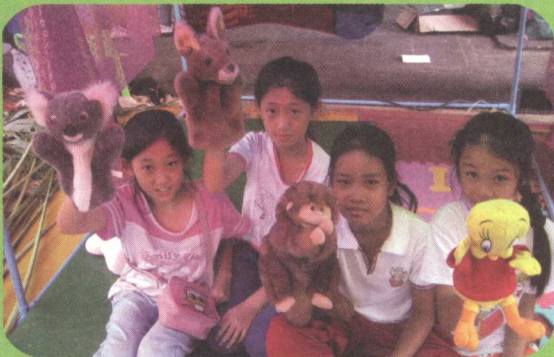
กระบวนการเปิด “พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน” ให้เป็นส่วนอันอุดมสมบูรณ์ เพียงพอต่อการเติบโตอย่างงดงามของเมล็ดกล้าในดินกร้าว ตามโครงการรณรงค์พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน “พื้นที่นี้...ดีจัง” (D-junG Spaces) มี 5 องค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. **พุ่มผัก** สร้างความเข้าใจ ตระหนักในปัญหา และ ระดมความคิดเห็น
2. **คูแล** ส่งเสริมบทบาทของผู้ใหญ่ ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน ร่วมสร้างสรรค์พื้นที่ดีและกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน
3. **พรวนดิน** องค์กรความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และ นักจัดการพื้นที่สร้างสรรค์
4. **รดน้ำ** กิจกรรมรณรงค์ สื่อสารสาธารณะ เพื่อขยายผลพื้นที่ดีและกิจกรรมสร้างสรรค์
5. **กำจัดแมลง** เผ่าระวัง เท้าทันสื่อ ขจัด ควบคุม หรือ ลดพื้นที่เสี่ยง เสนอนโยบาย

นิยามพื้นที่สร้างสรรค์

โครงการรณรงค์พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน “พื้นที่นี้...ดีจัง” เริ่มด้วยการประชุมระดมสมองภาคีเครือข่ายใน “ยุทธการยกมือขึ้น” ได้สรุปนิยาม “พื้นที่สร้างสรรค์” ร่วมกันว่า เป็นพื้นที่ให้เด็ก ๆ ได้ “เล่น เรียนรู้ ริเริ่ม ร่วมทำ แบ่งปัน” จากนั้นจึงได้จัดกิจกรรมและแถลงข่าว “พื้นที่นี้...ดีจัง ณ มิวเซียมสยาม” เพื่อเริ่มเปิดปฏิบัติการ “พื้นที่นี้...ดีจัง” ดิถียมั้ทั่วไทย ต่อเนื่องด้วยการนัดรวมพลเด็ก ๆ เยาวชน คนสร้างสรรค์พื้นที่ จัดมหกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อรณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญ ร่วมกันสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ ด้วยการสร้างพื้นที่ดีและกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่เด็ก ๆ เยาวชน เป็นเจ้าของอย่างแท้จริงในงาน “พื้นที่นี้...ดีจัง ณ แพร่งกูร” ก่อนสัญจรไปพบ “พื้นที่นี้...ดีจัง” ในภูมิภาคต่างๆ

พื้นที่ดีและกิจกรรมสร้างสรรค์ของเด็ก ๆ

ด้วยหวังว่า “พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชน” ที่ครอบคลุมแนวคิดกิจกรรม ทั้งมิติด้านกายภาพ ความคิด สื่อ และ สังคม ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเด็กและเยาวชนเป็นผู้นำ ผู้ใหญ่เป็นฝ่ายหนุน จะผลิบ้านสร้างสรรค์ สร้างสุข ทุกวัย ทุกพื้นที่ พัฒนาเพื่อการเรียนรู้ การมีทักษะชีวิต ความรู้เท่าทันสื่อ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเปลี่ยนประเทศไทยให้น่าอยู่สู่การมีสุขภาวะที่ดีและยั่งยืนของเด็ก เยาวชน ครอบครัว และ ชุมชนต่อไป

แถลงข่าว “พื้นที่นี้...ดีจัง ณ มิวเซียมสยาม”

"อยากเน้นที่คำว่าดีจริง คำว่าดีบางครั้ง
ต้องพูดว่าดียังไง ไม่ใช่ดีเฉพาะกลุ่มใด
กลุ่มหนึ่ง หรือของใครคนใดคนหนึ่ง
น่าจะหมายถึงมีประโยชน์ต่อทุกๆ กลุ่ม
ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ เด็ก อยากให้เป็น
พื้นที่ที่ดีๆ สำหรับทุกคน"

ไมตรี จำเวียงสุขกุล
กลุ่มรักษ์ลำพูน

"ได้เล่น ได้พบเพื่อน สันทัดสนาน
มีความสุข เฮฮา มีกิจกรรมให้ทำ
เวลาไม่ได้ไปโรงเรียน เช่น ซ้อม
ดนตรี กีฬาที่บ้าน การละเล่น
พื้นบ้าน มีเด็กๆ มาเยอะแยะเลย"
ปรีดาภรณ์ แก่นกุล (น้องอ้อ)
กลุ่มเยาวชนทานตะวัน อุบลราชธานี

"เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้
ไม่ว่าจะเป็นเยาวชนที่เก่งที่พลาด
หรือขาดโอกาสได้เรียนอย่างสง่างาม
ด้วยคติ ไปให้พ้น จากความไม่รู้"

ไผ่ สันติภาพ
กลุ่มทอไม้ทวน จ.เลย

"ที่ใต้ถุนบ้าน
ในป่ายาง เราสนุก
และมีความสุขกันมาก
เราเรียกกิจกรรมของเราว่า
เรียน กิน เล่น
เป็นการสร้างสุข"

เดือนใจ สิริธิบุรี
บ้านเกาะทัง พัทลุง

"เป็นพื้นที่ที่ทุกคนเข้ามาแล้วรู้สึก
อบอุ่น ปลอดภัย สันทัดสนาน
สามารถเรียนรู้ได้ทุกเพศ ทุกวัย
เป็นพื้นที่ที่ครอบครัวได้ใกล้ชิดลูกหลาน
มาเรียนรู้ได้"

คิด แก้วคำชาติ
เครือข่ายเยาวชนชนสืบสาน
ภูมิปัญญา อุบลราชธานี

"เป็นอะไรก็ได้ ที่ให้เด็ก ๆ มี
ส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
ร่วมกัน ให้เกิดการเรียนรู้
ที่สำคัญที่สุดคือ ได้มีอะไร
ต่อยอดเกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้นมา
จะทำให้เด็ก ๆ มีความสุข"

อินทรีย์ คัมภีร์ปัญญากุล
เครือข่ายละอ่อนดอย เชียงใหม่

"เปลี่ยนพื้นที่
เสี่ยง เป็น
พื้นที่สร้าง"

นancy
บางแก้ว

พื้นที่ดี คือ...

"เป็นอะไรเล็กๆ ที่เราทำได้
ใช้ของในชุมชน
สืบสานอะไรที่น่ารักๆ
ของหมู่บ้านเรา"

สุกัญญา บุญเฉลย
กลุ่มลูกขุนน้ำ ตีรัง
นครศรีธรรมราช

"เป็นพื้นที่ที่ไหนก็ได้ ที่อยู่แล้วได้ทำ
ในสิ่งที่ตัวเองคิดว่าทำแล้วมีความสุข
ได้ทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่นด้วย เป็น
พื้นที่ที่ไม่ต้องอะไรมากมาย แค่มิซิงช้า
ตัวเดียว มีต้นมะขาม ก็สามารถให้
ความสุขได้แล้ว"

เจริญพงศ์ ชูเลิศ
กลุ่มคนหน้าตา มหาสารคาม

"สนับสนุนให้เด็กได้แสดงออก
ให้เห็นมุมมองที่แตกต่าง
ให้ทดลองทำ ทดลองคิด
สร้างความมั่นใจให้แก่เด็ก"

กลุ่มวี อาร์ แอปปี
นนทบุรี

บันทึกจากภาคี

แปะไว้ในความคิด

เปลี่ยน

ประเทศไทย
จากมุมเล็ก ๆ

ด้วย
จินตนาการ
อันยิ่งใหญ่

ภาพจากมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)

เรียบเรียงจากคำบรรยายของ
รศ.ดร.วิลาสินี อดุลยานนท์
ผู้อำนวยการสำนักกรรณจรงค์และ
สื่อสารสาธารณะเพื่อสังคม
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

รศ.ดร.วิลาสินี อดุลยานนท์
“เปลี่ยนประเทศไทยจากมดเล็ก ๆ”

เวทีเสวนา
ภาคีเครือข่าย งานแถลงข่าว
“พื้นที่นี้...ดีจัง ณ มิวเซียมสยาม”
วันที่ 30 กันยายน 2553

พื้นที่สร้างสรรค์

พื้นที่สร้างสรรค์

คำว่า “พื้นที่” ส่วนใหญ่ เรามักจะนึกถึงพื้นที่ที่จับต้องได้ พื้นที่ทางกายภาพ สวนสาธารณะ แต่สำหรับ “พื้นที่สร้างสรรค์” ไม่ได้มีเพียงแค่พื้นที่กายภาพ พื้นที่สีเขียวที่เราจับต้องได้เท่านั้น แต่รวมถึงพื้นที่ที่เราเรียกว่า “พื้นที่ทางความคิด” พื้นที่จุดประกายให้คนเกิดการเรียนรู้ เกิดสุนทรียะทางอารมณ์ เกิดจินตนาการอันยิ่งใหญ่ ซึ่ง “พื้นที่ทางความคิด” เป็นพื้นที่ที่สังคมขาดมากที่สุดในเวลานี้ ศ.น.พ.ประเวศ วะสี ย้ำว่า “เราจะเปลี่ยนประเทศได้ ต้องทำให้คนมีจินตนาการที่ยิ่งใหญ่”

“จินตนาการที่ยิ่งใหญ่” ต้องอาศัยการทำพื้นที่ทางความคิดให้สร้างสรรค์ เช่น พื้นที่สื่อ ทำอย่างไรให้เป็นสื่อที่สร้างสรรค์ สามารถจุดประกายความคิดให้คนมีจินตนาการที่ยิ่งใหญ่ ทำให้ทุกคนเชื่อมั่นในตนเองว่าเรามีพลังสามารถเปลี่ยนแปลงประเทศได้ เชื่อมั่นในคุณค่าของตัวเอง อาจารย์ประเวศกล่าวไว้ว่า “สังคมไทยทำให้คนส่วนใหญ่ คนตัวเล็กตัวน้อย ด้อยคุณค่า และมักจะเชื่อว่าเราไม่มีศักดิ์ศรี เพราะจะเน้นทางที่สำคัญที่สุดเลยคือ ทำให้คนตระหนักว่าตนเองมีคุณค่า”

The Big Five

เพชรฆาตทั้ง 5 ที่คร่าชีวิตคนในปัจจุบัน

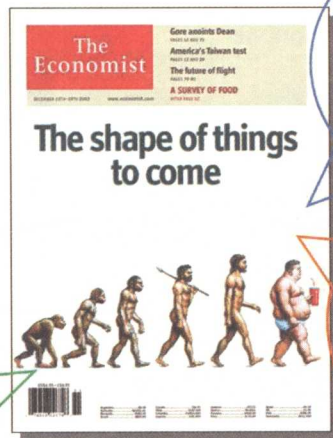
obesity มีน้ำหนักเกิน อ้วนเกินไป

physical activity ขาดพื้นที่กิจกรรมทางกายภาพ

mental health สุขภาพจิตตกต่ำ ปัญหากดดันทางจิต

health equality ความไม่เท่าเทียมกันในด้านสุขภาพ

climate change การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

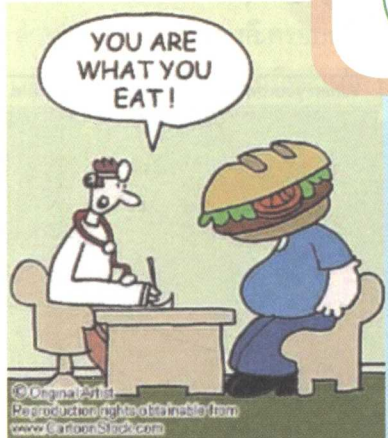

- อังกฤษ
- 40% น้ำหนักเกิน
  - 1 ใน 4 ปัญห สุขภาพจิต
  - 7 ใน 10 ออกกำลังกายไม่เพียงพอ
  - 8.2 พันล้านปอนด์สูญเสียทางเศรษฐกิจ

- ออสเตรเลีย
- 1 ใน 4 น้ำหนักเกิน
  - 41% ออกกำลังกายไม่เพียงพอ
  - 58.2 พันล้านเหรียญสูญเสียทางเศรษฐกิจ

- ไทย
- 1 ใน 4 น้ำหนักเกิน
  - 60% ออกกำลังกายไม่เพียงพอ

ภาพปกนิตยสาร The Economist
เดือนธันวาคม 2003

ได้มีการประเมินวิวัฒนาการของมนุษยชาติของโลกไว้อย่างน่าเป็นห่วง เราเติบโตขึ้นมาจากลิง แล้วค่อยๆ พัฒนาเรื่อยมาจนเป็นคนซึ่งมีรูปร่างอย่างทุกวันนี้ แต่เชื่อไหมว่าในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า คนที่ว่ามันจะเปลี่ยนไปเป็นมนุษย์อ้วนลงพุง เหตุผลเพราะสิ่งที่เป็นเพชรฆาตคร่าชีวิตคนทั้งโลกมากที่สุด ในปัจจุบันก็คือการบริโภคอย่างไม่ถูกต้อง รวมทั้งการขาดพื้นที่สร้างสรรค์ในการมีกิจกรรมทางกาย กิจกรรมเคลื่อนไหว กิจกรรมที่ได้ปะทะสังสรรค์ทางความคิด

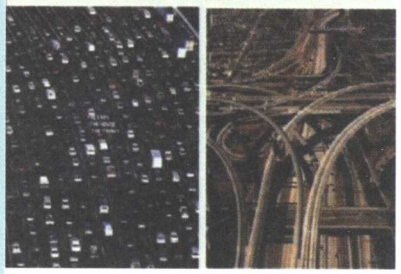
พื้นที่สร้างสรรค์

ไม่ใช่แค่พื้นที่รองรับกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหวทางกายเท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่ที่ให้ความเบิกบาน ให้ความชุ่มชื้นทางจิตใจ จิตใจจะเจริญงอกงามไปตามความสร้างสรรค์ที่สำคัญคือจิตวิญญาณหรือปัญญาของเราเอง เพราะฉะนั้น “พื้นที่สร้างสรรค์” ต้องทำให้เราเข้าถึงได้ทั้ง 3 ส่วน นั่นคือ พัฒนาการด้านร่างกาย เรื่องของสภาพจิตใจ อารมณ์ และในเรื่องการเข้าถึงซึ่งจิตตปัญญา

การวิจัยทั่วโลกมีบทพิสูจน์แล้วว่าถ้ามีพื้นที่สร้างสรรค์ เราจะสามารถแก้ปัญหอะไรได้บ้าง เช่น ลดความเสี่ยงจากโรคไม่ติดต่อ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ลดความเครียด เสริมสุขภาพจิต ภูมิคุ้มกันโรค อายุยืน พื้นที่สุขภาพลดพฤติกรรมเสี่ยงจากการบริโภค เพิ่มผลผลิต เศรษฐกิจแข็งแรง จิตวิญญาณ การเชื่อมโยงกับธรรมชาติ สุขภาวะครอบครัว โรงเรียน พัฒนาการเรียนรู้ วินัย จิตสำนึก จิตนาการของเด็ก ความหลากหลาย ความเป็นธรรมในสังคม ความปลอดภัย ปลอดภัยความรุนแรง มีส่วนร่วมสุขภาวะชุมชน กระตุ้นกิจกรรมทางกาย กีฬา นันทนาการ ฯลฯ

“Healthy People การที่เราจะมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ ต้องทำให้คนเชื่อมโยงกับธรรมชาติและการสร้างสรรค์ให้ได้”

When you define your city around cars, you get... more cars

Bogotá's Ciclovia

What is it?

Every Sunday and Holiday some of the most important roads in Bogotá are closed to cars from 7:00 a.m. to 2:00 p.m. and open for Recreational Activities

ภาพด้านบน คือ การออกแบบสภาพเมืองที่เราเอารถเป็นตัวตั้ง มองไปเห็นแต่รถ แต่ถนนภาพด้านล่าง คือ การออกแบบเมืองที่เอาคนเป็นตัวตั้ง ออกแบบให้คนสามารถมีพื้นที่เดิน พื้นที่นั่งเล่น สิ่งสรรค์กันได้มากมาย เมืองสองเมืองนี้ เพียงแค่ออกแบบต่างกัน เอารถออก แต่เอาคนไว้ คุณภาพชีวิตแตกต่างกันลิบลေး

ยกตัวอย่างเมืองต้นแบบเมืองหนึ่ง แค่เพียงปิดถนนหนึ่งเส้นให้คนมาเดินเล่น ขี่จักรยาน มาทำกิจกรรม ทำให้คุณภาพชีวิตของคนเปลี่ยนไป จากเดิมเมืองโบโกต้า ประเทศโคลัมเบีย เป็นเมืองที่มีปัญหาอาชญากรรมสูงที่สุดในโลก เป็นเมืองที่คุณภาพชีวิตของคนแย่ที่สุดในโลก แต่ปรากฏว่าเพียงแค่รัฐบาลจัดการให้มีพื้นที่สร้างสรรค์ขึ้น เด็กๆ ครอบครัวได้มีกิจกรรม มาทำศิลปะ มาร้องเพลง ทำให้คุณภาพชีวิตเปลี่ยนไปหมด ขณะนี้เมืองโบโกต้ากลายเป็นเมืองที่ได้รับรางวัลอันดับ 1 ของโลก ในการเป็นเมืองต้นแบบในเรื่องของการมีพื้นที่สร้างสรรค์

When you define your city around people, you get... more people. Healthier and Happier people.

รื้อถนน เปิดคูเมือง
พื้นที่สร้างสรรค์ กรุงเทพฯ
ประเทศไทย

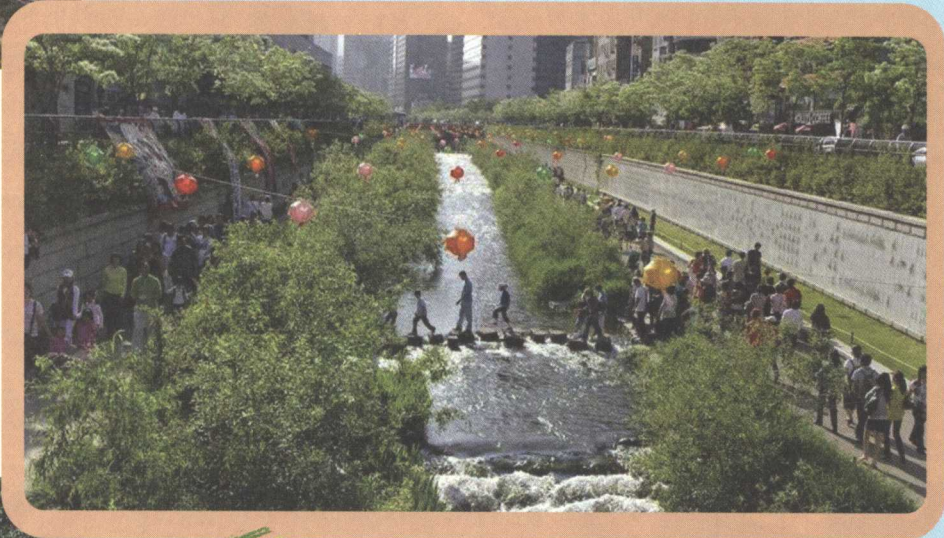

พื้นที่สร้างสรรค์ที่แพร่กระจาย
ย่านเมืองเก่ากรุงเทพมหานคร
กลายเป็นลานกิจกรรมสร้างสรรค์
สำหรับเด็ก ผู้ใหญ่ และครอบครัว
ด้วยความร่วมมือร่วมใจ
ของเยาวชนและชาวชุมชน

อีกตัวอย่างจากกรุงโซล ประเทศเกาหลี ภาพแรกเราจะเห็นถนนเต็มไปหมด สองชั้น สามชั้น ปรากฏว่ารัฐบาลเปลี่ยนเอาสะพานออก เอาถนนออก แล้วทำให้บริเวณที่เคยเป็นถนนกลายเป็นคูน้ำ ภาพที่สอง คือ ภาพที่หลังจากมีการปรับเปลี่ยนผังแล้ว จะเห็นว่าพื้นที่สีเขียวกลับมา น้ำกลับมา ชุมชนต่างๆ มีความสุขขึ้น

เมื่อเอาถนนออกแล้วทำทางข้ามคูให้คนเดินเล่น ถนนสายนี้กลายเป็นถนนในกรุงโซลที่มีคนมาร่วมกันทำกิจกรรมมากที่สุด คุณภาพชีวิตของคนในเกาหลีดีขึ้นทันตาเห็น รัฐบาลที่สร้างถนนเส้นนี้ได้รับเลือกตั้งกลับมาทุกปี

พื้นที่สร้างสรรค์

ทั้งหมดนี้คือภาพสั้นๆ ที่ทำให้เห็นว่า “พื้นที่สร้างสรรค์” ไม่ใช่เรื่องยาก แต่ต้องการการจุดประกายทางความคิด ที่สำคัญคือ ต้องการวิสัยทัศน์ของการมองแบบเอาคนเป็นตัวตั้ง มากกว่าเอาวัตถุ เอารถยนต์ เอาความเจริญเป็นตัวตั้ง ถ้าเรามองเห็นตรงนี้ มองเห็นจิตวิญญาณของคน เราจะเห็นว่าเราทำอะไรได้บ้าง และเรื่องพื้นที่สร้างสรรค์ก็จะเกิดขึ้นได้

“สำหรับโครงการพื้นที่นี้...ดีจัง ได้เห็นเด็กๆ เครือข่าย ผู้หลักผู้ใหญ่ ครอบครัว เป็นพื้นที่ในฝันที่อยากให้เกิดขึ้น เรามีเครือข่ายมากมาย ศิลปิน นักดนตรี คนทำศิลปะ จัดให้มีการแลกเปลี่ยน ช่วยกันเสริมเป็นกำลังใจให้กัน อยากบอกทุกคนว่า เรากำลังทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่มากๆ ถึงแม้จะเป็นมือเล็กๆ หัวใจเล็กๆของเรา แต่สิ่งที่เราทำส่งผลกระทบต่อประเทศไทยได้เลย พื้นที่นี้..ดีจัง ที่เด็กๆ และ พวกเรา ทำอยู่ เป็นก้าวสำคัญของการเปลี่ยนประเทศไทยให้เป็นประเทศที่น่าอยู่ที่สุดในโลก” 😊

“ไม่น่าเชื่อว่าภายใต้สังกะสีรั้วๆ เราก็มีความสุขได้ ถ้าไม่มีบ้านหลังนี้ เราก็คงเหมือนเด็กคนอื่น เล่นการพนัน ดมกาว ตัดยา สูบบุหรี่ เกเร ทำให้พ่อแม่เสียใจ บ้านหลังนี้ให้เราได้ซ้อมละคร สักร้องเพลง แบ่งปันความสุขให้หมู่บ้านอื่นด้วยเสียงเพลง เรายังเป็นกลุ่มแรกของโลกที่ได้ทำหนังสือภาษา ล่าหู่ด้วยมือเราเอง” เด็กกลุ่มรักษ์ลาหู่ เชียงใหม่

“เมื่อก่อนผม เคยติดบุหรี่ เคยไล่ตีคนอื่น การที่ผมได้เข้ามาอยู่ในพื้นที่สร้างบรรทัดของกลุ่มกึ่งก้านใบ ทำให้ตัวผมเห็นอะไรดีๆ อีกมากมายที่ซ่อนอยู่ในตัวผม ได้แสดงให้ทุกคนเห็น”

ไอซ์ กึ่งก้านใบ อุตรดิตถ์

“พื้นที่กลุ่มลูกขุนน้ำ

เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ได้รวมตัวกัน รู้จักกัน แสรั่วความรู้ หนูกับเพื่อนๆ ได้เป็นพี่เลี้ยง ในโครงการรณรงค์ลดภาวะโลกร้อนของหมู่บ้านคีรีวง หนูอยากให้มีพื้นที่นี้...ดีจังทั่วประเทศเลยค่ะ” โฉนิน กลุ่มลูกขุนน้ำ คีรีวง นครศรีธรรมราช

“ในชุมชนผม มีโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ โดยจัดหนังสือไว้ตามศาลาพักผ่อน ผมได้ร่วมกับกิจกรรมเด็กเชียร์อ่าน เชียร์การเรียนรู้อยากให้โรงเรียนมีพื้นที่สำหรับการอ่านมากกว่านี้อีก ทุกคนน่าจะเห็นด้วยกับผมแน่ครับ”

เด่นดวง ทับบุญมี กลุ่มวีอาร์แฮปปี้ นนทบุรี

“ปิดเทอมได้มาซ้อมโน้ตซ่าๆ ว้างๆ ก็เล่นการละเล่นพื้นบ้าน เช่น เดินทอโย่ง เดินกะลา ทั้งสนุกसान่า ช่าเริง ทั้งได้ความรู้ ทั้งชนะ”

น้องโม บ้านเกาะกัง พัทลุง

“อยากให้เป็นที่ที่สนับสนุน เปิดโอกาสให้เยาวชน

ได้แสดงความสามารถ

สามารถแสดง

และวัฒนธรรม

ให้สาธารณชนได้รับรู้” อติเทพ บุรีมาตราช
เยาวชนเพชรอีสาน มหาสารคาม

ศิลปะ

ของท้องถิ่น

“หนูไม่อยากไปเล่นเกมสล็อตแล้ว หนูจะมารีเชนเพื่อนรำกับพ่อครูแม่ครู หนูรักบ้านเกิด อยากให้เด็กๆ ทุกคนสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้พ่อแม่ มีรอยยิ้มและความสุขตลอดไป” หลิน เขาวงมาทวนตะวันออก บ้านคือใต้ อุบลราชธานี

เสียงของเด็ก ๆ

เข็มนาฬิกาความรู้ลึกลับ

SPACES

แนวคิดขับเคลื่อน “พื้นที่นี้...ดีจัง”

จากการระดมสมองหาฝันร่วมกันของคนสร้างสรรค์พื้นที่ ในเวที “ยุทธการยกมือขึ้น” ทำให้เกิดนิยามพื้นที่สร้างสรรค์ ดังมีดังนี้

จากนั้น ภาคีได้แยกย้ายกันลงมือทำกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ตนเอง นำบทเรียนมาแลกเปลี่ยนสร้างแนวคิดที่คมชัด สังเคราะห์จากปฏิบัติการจริง ซึ่งไม่ใช่เพียงมุ่งเน้นที่การทำกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักอย่างที่เคยทำกันมาก่อน

การทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน และชุมชน ในโครงการนี้ ยังมีการผนวกเอาคุณค่า ความหมาย ผลสมณานัยยะของคำว่า “พื้นที่” เพิ่มเติมขึ้นมาอีกมิติหนึ่ง เพื่อ

ขยายผลการรณรงค์สื่อสารทางสังคม ก่อเกิดเป็นเครือข่ายเพื่อขยายแนวคิดพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชนทั่วไทยเข้าถึงได้ภายใน 5 นาที คำว่าพื้นที่นั้นก่อให้เกิดมิติทางกายภาพ เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ มองเห็นได้ สร้างได้ ขยายตัวได้ และชีวิตได้ นอกจากนี้ยังมีนัยยะของการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน

ฝ่ายวิชาการ โครงการพื้นที่นี้...ดีจัง จึงได้สรุปสังเคราะห์คุณลักษณะอันเป็นจุดร่วมของพื้นที่สร้างสรรค์ทุกพื้นที่ ออกมาเป็นแนวคิดในการทำงานพื้นที่สร้างสรรค์ ได้แก่แนวคิด “SPACES” เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

S มาจากคำว่า **Space** คือต้องมี “พื้นที่รูปธรรม” ที่ก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ พื้นที่นี้จะเป็นที่ใดก็ได้ บางโครงการอยู่ที่พื้นที่ใต้ถุนบ้าน บางโครงการใช้เรือกสวนไร่นา บางโครงการอาจหาญเปลี่ยนพื้นที่เสื่อมโทรมให้กลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ของชุมชน โดยเน้นย้ำว่า...พื้นที่นั้นไม่จำเป็นต้องซื้อหา แต่ต้องมีผู้หัวใจดีช่วยแบ่งปันพื้นที่ของตน เพื่อนำมาสร้างเป็น “พื้นที่สร้างสรรค์” อันประกอบไปด้วย...

P

มาจาก **Play and Participation** การเล่นสนุกและมีส่วนร่วม ในพื้นที่สร้างสรรค์ เด็กและเยาวชนต้องได้เล่น ได้สนุก และต้องได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเล่นสนุกนั้นๆ ในลักษณะที่เป็น Active Role มากที่สุดเท่าที่ทำได้ การเล่นสนุกเป็นช่องทางการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็กๆ ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กเป็นเจ้าของ เป็นผู้นำ เป็นผู้วางเงื่อนไขในเกมส์ที่เขาเล่น ในกิจกรรมที่เขาทำ การมีส่วนร่วมจึงต้องควบคู่กันไป ผู้ใหญ่ควรลดบทบาทเป็นผู้สนับสนุน คอยช่วยจัดระเบียบ ชี้แนะเมื่อมีเหตุจำเป็น หรือเป็นผู้ร่วมเล่นด้วย การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จะทำให้เกิดความเท่าเทียมลดพื้นที่ของอำนาจ ในทางกลับกันยิ่งเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้เด็กเยาวชน การเล่นจึงเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกันของชุมชนพื้นที่สร้างสรรค์อย่างแท้จริง

A

Arts and Activities

ศิลปะและกิจกรรม เป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดอย่างหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ ส่วนใหญ่แล้วภาคีพื้นที่สร้างสรรค์ จะใช้ทั้งกิจกรรมและศิลปะเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงาน กิจกรรมและศิลปะที่ใช้ในพื้นที่สร้างสรรค์มีหลากหลายรูปแบบ วิธีการ ไม่ว่าจะเป็นดนตรี ทัศนศิลป์ นาฏศิลป์ วรรณศิลป์ ศิลปะพื้นบ้าน ไปจนถึงศิลปะร่วมสมัย และ ล้ำสมัย ศิลปะและกิจกรรมนอกจากเป็นเครื่องมือที่ดีที่ช่วยพัฒนา ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในหลายๆ ด้าน ก่อให้เกิดบรรยากาศของการเล่นสนุกและมีส่วนร่วม แล้วยังนำไปสู่การพัฒนาทัศนียภาพด้านความงามและสุนทรียภาพ ซึ่งสามารถมองเห็นได้ด้วยตาและรับรู้ได้ด้วยใจ กิจกรรมและศิลปะจึงเป็นหนึ่งในเชื้อเพลิงในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เพราะส่งผลต่อมิติพื้นที่สร้างสรรค์เชิงกายภาพ และมิติพื้นที่สร้างสรรค์ทางจิตใจ

C

Community คือ ชุมชน

อัตลักษณ์อย่างหนึ่งของเครือข่ายพื้นที่สร้างสรรค์ คือ ความเป็นชุมชน พื้นที่สร้างสรรค์ของแต่ละพื้นที่ที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ได้รับการอุมชูดูแลหรือรองรับโดยชุมชน เป็นของชุมชนและเพื่อชุมชน

ศิลปะกับชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์

สำหรับบางพื้นที่ที่มีบทบาทไกลไปกว่านั้น คือ พื้นที่สร้างสรรค์สามารถสร้างชุมชนใหม่ๆ ขึ้นมาได้ ด้วย จากการอุทิศพื้นที่ส่วนตัวมุมใดมุมหนึ่งของบ้าน หรือสถานที่ทำงาน เปลี่ยนพื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นพื้นที่เล่นสนุก โดยเปิดโอกาสให้คนมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมหรืองานศิลปะรูปแบบต่างๆ จนกระทั่งกลายเป็นชุมชนแห่งการสร้างสรรค์ ที่มีพลังขับเคลื่อนในการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างน่าทึ่ง

Empowerment คือ

การศึกษาเรียนรู้ คุณค่าของพื้นที่สร้างสรรค์ ไม่เพียงแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เชิงกายภาพด้วยการเล่นอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และศิลปะอันหลากหลาย จนเกิดชุมชนแสนสนุกอบอุ่นปลอดภัยสำหรับเด็กทุกคน พื้นที่สร้างสรรค์ยังเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ เสริมศักยภาพคนทุกเพศทุกวัย ไม่เฉพาะเด็กๆ แม้กระทั่งภาคีเครือข่ายก็ได้อาศัยพื้นที่สร้างสรรค์ในการเรียนรู้ บ่มเพาะ สักดบทเรียน การพัฒนาเยาวชนซึ่งถือเป็นการเสริมพลังอำนาจให้กับชุมชน เป็นการสร้างทุนทางสังคม โดยใช้พื้นที่สร้างสรรค์เป็นฐาน

Sharing คือ การแบ่งปัน พื้นที่สร้างสรรค์เป็นพื้นที่แห่งการแบ่งปัน

ความต้องการจะแบ่งปันและเอื้ออาทรต่อกัน เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์พื้นที่ การแบ่งปันเป็นพลังในการขับเคลื่อนและขยายพื้นที่ เมื่อเกิดเป็นพื้นที่สร้างสรรค์แล้ว ดอกผลของการแบ่งปันนี้ยังขยายตัวต่อไปจนถึงการแบ่งปันแนวคิด บทเรียน ประสบการณ์และกลวิธีนานา ที่จะช่วยสร้างสรรค์สังคม และเปลี่ยนประเทศไทยให้กลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ของเด็กและผู้ใหญ่ทุกคนด้วยพลังของการแบ่งปัน พื้นที่สร้างสรรค์จึงเป็นพื้นที่ที่ยั่งยืน เพราะมิได้สร้างขึ้นด้วยงบประมาณหรือการจัดการจากภายนอก แต่ก่อร่างสร้างด้วยการเอื้อเพื่อ แบ่งปันของผู้เกี่ยวข้อง ด้วยใจที่ต้องการให้ ด้วยจิตสาธารณะจากภายในชุมชนเอง พื้นที่สร้างสรรค์จึงมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งมั่นคง

พื้นที่สร้างสรรค์ เป็นรูปธรรมของแนวคิดที่เป็นนามธรรมมากมาย ในการพัฒนาเด็ก เยาวชน ชุมชน และสังคม จึงมีนัยยะของการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนประเทศไทยด้วยคนเล็กๆ ด้วยพื้นที่เล็กๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบ้าน สถานที่ราชการหรือแม้แต่สถานประกอบการในชุมชน พื้นที่สร้างสรรค์จึงเป็นพื้นที่ทางความคิดที่รวบรวมคนทำงานพัฒนาเด็ก เยาวชน ชุมชน ต่างกลุ่มเป้าหมาย ต่างประเด็น และต่างกลวิธีเอาไว้ด้วยกันอย่างกลมกลืน โดยอาศัยพลังของความแตกต่างหลากหลายที่ยืดโยงไว้ด้วยมิติเชิงพื้นที่ เพื่อก่อให้เกิด

พลังขับเคลื่อนในการสื่อสารสังคม เพื่อขยายพื้นที่ความคิด ขยายพื้นที่กายภาพ อันจะนำไปสู่การระดมพลังทางสังคมเพื่อเปลี่ยนประเทศไทยต่อไปได้ในอนาคต 😊

การแบ่งปันเป็นพลังในการขับเคลื่อนพื้นที่สร้างสรรค์ของเยาวชน

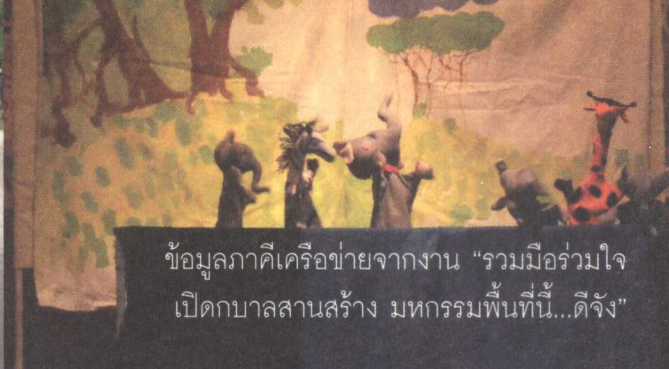

ลานความคิด

พื้นที่นี้...
ดีจัง 😊
ข่ายใยความหวัง
เล็ก ๆ แต่งดงาม

ข้อมูลภาคีเครือข่ายจากงาน "รวมมือร่วมใจ
เปิดกาลสานสร้าง มหกรรมพื้นที่นี้...ดีจัง"

หลังจากปฏิบัติการ พื้นที่นี้...ดีจัง ได้เริ่มต้น คนทำงานสร้างสรรค์พื้นที่ จากแต่ละภูมิภาค หลากหลาย รูปแบบและแนวทาง ได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยน คิดค้นออกแบบกิจกรรมรณรงค์พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อ สุกุภาวะเด็กและเยาวชน ในงาน “รวมมือร่วมใจ เปิดกบาสสานสร้าง “มหกรรมพื้นที่นี้...ดีจัง” ภาคี เครือข่ายบางส่วนได้ร่วมปฏิบัติการจริงในงาน “พื้นที่นี้...ดีจัง” ณ แพร่งอูธร” ซึ่งได้จุดประกายความคิด ให้บทเรียน ประสบการณ์ในการสื่อสารสาธารณะ ก่อนที่จะกระจายกันกลับไปจัดงาน “พื้นที่นี้...ดีจัง” สัญจร ณ พื้นที่ของตนเอง ณ วันนี้ “พื้นที่นี้...ดีจัง” จึงเป็นเสมือนข่ายใยความหวัง “ที่เล็กๆ แต่งดงาม” โยงใยพื้นที่สร้างสรรค์จากที่โน่น ที่นั่น ที่นี้ ภายใต้นิยาม “เล่น เรียนรู้ ริเริ่ม ร่วมทำ แบ่งปัน” สู่เส้นทางสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ ด้วยความรู้สึกที่ปรารถนา จะให้และแบ่งปันซึ่งกันและกัน

บทเรียนพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและครอบครัว

ใต้ถุนบ้านกลางสวนยาว เรียน กิน เล่น อุดมสุข

บ้านเกาะกัง พัทลุง เป็นชุมชนเล็กๆ ที่อบอุ่น มีประชากรที่นับถือ 3 ศาสนา อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีพื้นที่เป็นที่ราบ มีสวนยางพารา ที่นา สวนผลไม้ และมีผักพื้นบ้านหลากหลาย

เริ่มปีพ.ศ. 2544 ที่มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อปลูกยางพารา ได้มีการ ปลูกพืชระยะสั้นเพื่อสร้างรายได้ในระหว่างการรอผลผลิตจากยางพารา ช่วง ระหว่างนั้น ได้เกิดการเรียนรู้ในระหว่างทำสวนยางพาราว่า การจัดการที่ดิน อย่างเหมาะสม การปลูกพืชร่วมยาง ปลูกพืชแซมยาง ไม่ได้เป็นเพียงการ เพิ่มมูลค่าให้กับเจ้าของที่ดินเท่านั้น แต่ได้สร้างคุณค่าจากสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติ และเกิดการเรียนรู้ในระหว่างการปฏิบัติด้วย การที่จะเลือกทางเดินเองโดยไม่ต้องพึ่งพาเคมี ใช้ปุ๋ยพืชสด ใช้ปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงดินให้มีชีวิต พร้อมกับ เริ่มเรียนรู้เรื่องราวมากมาย ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชุมชนและชีวิต

ต่อมาศูนย์ฯ เริ่มมีการค้นหาโจทย์ที่สอดคล้องกับพื้นที่มากขึ้น โดย การใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือ ให้คนในชุมชนเป็นเจ้าของโจทย์ร่วมกัน ค้นหา ร่วมกัน ได้คำตอบร่วมกัน และเป็นเจ้าของศูนย์เรียนรู้ฯ ร่วมกัน โดยมีกลุ่ม เป้าหมายหลักทั้งเด็ก เยาวชน และกลุ่มสนใจทั่วไป

ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านเกาะกัง เป็นบ้านมีใต้ถุน ฝากันด้วยไม้ไผ่สาน ขัดแตะ บริเวณรอบบ้านเป็นสวนยางพาราในเนื้อที่ 7 ไร่ และในร่องสวนยาง มีการปรับพื้นที่เป็นลานวัฒนธรรม ลานการละเล่น ฯลฯ

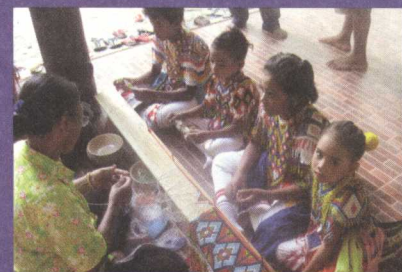
ทำใต้ถุนบ้านเป็นห้องสมุดใต้ถุนมีชีวิตสำหรับเด็กชนบท เป็นพื้นที่สี ขาว เป็นพื้นที่ทางเลือกและปลอดภัย เด็กๆ ได้อ่านหนังสือที่อยากอ่านเอง ไม่ได้ถูกบังคับให้อ่าน อ่านแล้วเอาตัวเองออกไปเป็นห้องสมุดเคลื่อนที่หรือ ห้องสมุดมีชีวิต บริการผู้สูงอายุหรือคนด้อยโอกาสในชุมชน ทุกอย่างที่ได้ถุน บ้านเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ ปัจจุบันกำลังปลูกสื่อพื้นบ้านมโนราห์ให้กลับมา มีชีวิตอีกครั้ง ร่วมฟื้นฟูขนมพื้นบ้าน อาหารท้องถิ่น การละเล่นถิ่นไทยได้ ให้คง อยู่กับชุมชนต่อไป

มโนราห์รุ่นเยาว์

เดินทองโย่ง

ร้อยลูกปัดมโนราห์

ห้องสมุดใต้ถุนบ้าน

บทเรียนพื้นที่สร้างสรรค์
สำหรับเด็กในหมู่บ้าน

ทำความเข้าใจเล็กๆ ที่น่ารักของชุมชน

พื้นที่บ้านลูกขุนน้ำ หมู่บ้านศิรวัง
อำเภอลานสกา นครศรีธรรมราช
เป็นแหล่งรวมพลของเยาวชน
รวมความฝันของทุกคน
รอวันทำให้เป็นจริง
เริ่มต้นจากการจัดค่าย
เด็กๆ ผูกพัน เกาะกันเป็นกลุ่ม
อยากทำอะไรดี ๆ ให้ศิรวัง

กิจกรรมของลูกขุนน้ำ
เป็นอะไรเล็กๆ ที่เราทำได้
ใช้ของในชุมชน
สืบสานอะไรที่น่ารัก ๆ ของหมู่บ้าน
เช่น หุงข้าวกระบอกไม้ไผ่
ทำขนมเดือนสิบ

หมู่บ้านแห่งนี้ เป็นหมู่บ้านของเรา
ถ้าเราไม่ทำอะไร
เด็กจะเข้าเมืองหมด
วัฒนธรรมจะหาย ศิรวังจะตาย
ถ้าศิรวังเป็นต้นไม้
เราก็อยากฝังรากลงที่นี่

ผลงานศิลปะเส้นทางเด็กต่างแดน

วันเด็กนานาชาติที่ศูนย์สันติคาม

พื้นที่ดี ๆ ที่เข้าใจ แบ่งปัน สันติ

บทเรียนพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กแรงงานต่างชาติ

ศูนย์สันติคาม เพื่อแรงงานเด็กและครอบครัว (เด็กต่างชาติ) มูลนิธิ
เพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เป็นศูนย์ที่มีพื้นที่ มีมุมการเรียนรู้ อยู่ในเมืองเส้น
แบ่งกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ภายในศูนย์ มีสนาม มุมทราย มุมน้ำ
ดนตรี กีฬา กิจกรรมไต้ฝุ่น มุมอ่านหนังสือ

พื้นที่สมุทรปราการ เมืองปากน้ำ เป็นแหล่งอุตสาหกรรมประมง และ
ประมงต่อเนื่อง อุตสาหกรรมขนส่งทางทะเล แน่นอเนกย่อมมีคำว่าแรงงาน
เกิดขึ้นในพื้นที่ แต่เป็นแรงงานซึ่งเป็นคนต่างชาติ พม่า กัมพูชา และ ลาว
จากการต้องการแรงงานจำนวนมาก เมื่อแรงงานมีการหลั่งไหลเข้ามา รวมถึง
เด็กที่ติดตามพ่อแม่และทำงานช่วยพ่อแม่ ทำให้เด็กกลุ่มนี้เป็นอีกกลุ่มที่ขาด
สิทธิและการพัฒนาด้านต่างๆ ดังนั้นจึงมีแนวความคิดที่ว่าเด็กทุกคนควรจะ
ได้รับโอกาสเช่นเดียวกับเด็กทั่ว ๆ ไป

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) จึงได้เปิดศูนย์เล่น เรียนรู้ แบ่งปัน
สันติ ให้กับเด็กต่างชาติ เข้ามาใช้บริการ นอกจากนั้นยังเป็นศูนย์รองรับเด็ก
ที่ประสบปัญหาจากการถูกละเมิดสิทธิในด้านการทำงาน ฯลฯ เป็นพื้นที่ให้
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับการอยู่ร่วมกันของเด็กต่างชาติในชุมชนกับสังคม และ
สังคมกับเด็ก มีกระเปาะความรู้เคลื่อนที่สู่ชุมชนเด็กต่างชาติ เป็นศูนย์ทดลอง
พื้นที่สร้างสรรค์

อยากขยายแนวคิดให้คนในสังคมตระหนักถึงและเข้าใจเด็กต่างชาติ
มากขึ้น เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้แลกเปลี่ยนของเด็กและเยาวชนทั้งไทย-ต่างชาติ
ในการอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กิจกรรมน่าสนใจในพื้นที่ ได้แก่ ลานกว้างสะพานปลา เป็นการลง
ไปจัดกิจกรรมกับกลุ่มเด็กพม่า ในกลุ่มงานประมงต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพื้นที่สาน
สัมพันธ์และพัฒนา กรรมการ (น้อย) กัมพูชา เป็นกิจกรรมให้ความรู้ความ
เข้าใจ การดูแลตนเอง และ ความปลอดภัยในการทำงาน จัดกิจกรรมพัฒนา
ทักษะชีวิตให้กับเด็กๆ ศูนย์สันติคาม เพื่อแรงงานเด็กและครอบครัว สถานที่
ปลอดภัยสำหรับเด็ก เป็นที่รวมตัวของน้องๆ เด็กๆ ต่างชาติ ที่เข้ามาเล่น
และเรียนรู้

สานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

บ้านดงบัง เป็นพื้นที่ชุมชนต่างจังหวัด ในตำบลมีอยู่ 9 หมู่บ้าน ที่มีความเอื้อเพื่อเกื้อกูล เป็นชุมชนเล็กๆ ที่มีความสุข ทุกทิศล้อมรอบด้วยทุ่งนา ซึ่งแต่ละฤดูกาลจะมีเสน่ห์ที่ต่างกันโดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว รวงข้าวจะแข่งกันชูรวงอันอาบอุ่น พิรัลลมหนาวรอการเก็บเกี่ยว และในหมู่บ้านจะมีวัดเป็นศูนย์รวมใจของทุกคน เป็นวัดที่มีความพิเศษคือมี **ซูบแต้ม** (ภาพวาด) ที่ได้รับการเล่าขานว่าสวยที่สุดในอีสานถึงสองวัด ได้แก่ วัดบ้านดงบัง และ วัดป่าเลไล ทำให้มีเสน่ห์พิเศษในดินแดนเล็กๆ ที่ได้รับการกล่าวขานว่า ดินแดนน้ำอ้อม ตำบลดงบัง จ.มหาสารคาม

พื้นที่นี้เองได้กลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ของเยาวชนคณะเพชรอีสาน ซึ่งมีจุดกำเนิดจากโครงการอบรมกระบวนการละครโดยมี มล.วราภา อุกฤษณ์ เป็นหัวเรือใหญ่นำขบวน และกลุ่มละครคนหน้าดำเป็นที่ร่วมเดินทาง ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 โดยจัดการอบรมทุกๆ ปี ต่อเนื่องมาจนทุกวันนี้ เป็นเวลา 3 ปีแล้ว มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมสนับสนุน จึงเกิดการเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ตามวันเวลา เยาวชนที่เข้าร่วมเรียนรู้ก็มีมากขึ้น เริ่มมีคนรู้ว่าอีสานก็มีหนังตะลุงของตัวเองเหมือนภาคใต้และภาคอื่นๆ ด้วย

ในฤดูเก็บเกี่ยว ทางโรงเรียนและเยาวชนก็จะปิดโรงเรียนเพื่อไปช่วยผู้ปกครองเกี่ยวข้าว เยาวชนเพชรอีสานจะรวมตัวกันเข้าค่าย ลงแขกเกี่ยวข้าว กลางคืนมีเล่นหนักบักตื้อกัน เป็นช่วงที่ทุกคนมีความสุขท่ามกลางบรรยากาศที่อบอุ่นในฤดูหนาว

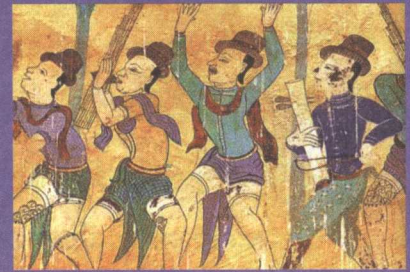
สิ่งที่คิดอยากทำในวันข้างหน้า เนื่องจากตอนนี้ เพชรอีสานเริ่มเป็นกลุ่มเยาวชนที่แข็งแรง สามารถแสดงนิทานได้แล้ว 3 ตอน แต่ยังขาดนิทานในตอนท้ายๆ อีกหลายตอน จนกว่าจะจบนิทาน อยากให้เยาวชนสานต่อนิทานจบจบเรื่อง โดยมีหน่วยงานทั้งภายนอก และองค์กรในท้องถิ่นร่วมไม้ร่วมมือกัน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์ สร้างสรรค์สร้างนิทานพื้นบ้านให้สืบต่อไปได้ในอนาคต

สิ่งละอัน พันละน้อย ที่โดดเด่น น่าสนใจ :

1. ชุมชนเล็กๆ ที่มีความอบอุ่นจากบรรยากาศของพ่อแม่พี่น้องชาวอีสาน
2. วัดบ้านดงบัง (วัดโพธาราม) วัดป่าเลไล ที่มีซูบแต้มอันสวยสดงดงาม ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นอีสาน
3. ศิลปะวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีเอกลักษณ์ที่เป็นของตัวเอง มีความเป็นอีสาน เป็นฮีต 12 คอง 14 และหนักบักตื้อ (หรือหนังตะลุงอีสาน)

เป็นหนึ่งในเดียวกับวิถีชุมชน

ทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น

เรียนรู้ศิลปะพื้นบ้าน

ใช้เป็นกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม

หนักบักตื้อสื่อพลังเยาวชน

สื่อพื้นบ้าน คินคุณค่าให้บ้านเกิด

ศาลากลางหมู่บ้านดอนศาลฟอปปู่ บางแก้ว เพชรบุรี กลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ที่มีชีวิตชีวาด้วยเสียงร้องรำทำเพลงของเด็กๆ กลุ่มลูกกระนาคเกิดขึ้นจากความอยากและความใฝ่ฝันของเด็กหนุ่ม วัย 23 ปี ชื่อว่า “น้อย” หรือ อภิเชษฐ์ เทพศิริ ซึ่งเป็นลูกเกิดของชาวบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ผู้ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้วยความใฝ่ฝันที่จะเห็นชุมชนของตนเองเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ เมื่อปีพ.ศ. 2552 “น้อย” จึงชักชวนเด็กๆ ในชุมชน ให้เกิดสำนึกรักชุมชนและภาคภูมิใจในท้องถิ่นตัวเอง โดยพยายามพลิกพื้นสื่อพื้นบ้านอันทรงคุณค่าอย่าง “ละครชาตรี” ละครร้อง ละครรำพื้นบ้าน ที่เก่าแก่ของเมืองเพชร

ละครชาตรีของเมืองเพชรนั้นได้มีการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้ คือ

1. กลุ่มละครชาตรีในเมือง ได้แก่ ละครฟอปปูญ้อย , ละครหม่อมเมือง เป็นต้น
2. กลุ่มละครชาตรีบางแก้ว ได้แก่ ละครดาถินยายลับ , ละครยายทวดตามา เป็นต้น

จากความคิดเล็กๆ ของน้อยที่ว่า “ละครชาตรีเมืองเพชร ก็ยังคงมีเล่นกันอยู่ตรงไหน” จากความคิดเล็กๆ ในวันนั้นทำให้เกิดเป็นการรวมพลเยาวชนตัวเล็กตัวน้อย เพื่อออกตามหาสื่อพื้นบ้านละครชาตรีบางแก้ว จนถึงทุกวันนี้ กลุ่มลูกกระนาค หัดและฝึกซ้อมละครชาตรีอยู่ในชุมชนในทุกๆ วัน ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน ที่ศาลากลางหมู่บ้าน

อยากทำให้ละครชาตรีกลับมามีความสำคัญกับชุมชน เด็ก ๆ ในชุมชนรู้จักละครชาตรีบางแก้วเหมือนกับรู้จักดาราดังๆ ก็ดีใจแล้ว รวมทั้งให้เด็กและเยาวชนกลุ่มลูกกระนาค มีพื้นที่และกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ในการทำกิจกรรมในทุกๆ วันหลังเลิกเรียน

สำนึกรักบ้านเกิด

ฝึกซ้อม ณ ศาลากลางบ้าน

สัญจรออกแสดง

ละครชาตรี...ดีจัง

บทเรียนพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กเมือง

ความหมายการให้และแบ่งปัน

กลุ่มรักยิ้ม เยาวชนอาสาสมัคร ก่อเกิดจากการจัดกิจกรรมสัญจรไปตามโรงเรียนมัธยมศึกษาใจกลางกรุงเทพมหานคร โดยใช้บทเพลง เสียงดนตรี และกระบวนการศิลปะแบบมีส่วนร่วม จัดค่ายจิตอาสาเรียนรู้ชุมชน พร้อมปฏิบัติการจริงในพื้นที่สาธารณะทำกิจกรรมเพื่อสังคม เช่น จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ให้กับเด็กสถานสงเคราะห์

กลุ่มรักยิ้ม คือพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กเมือง ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการบริโภคนิยม ห้างสรรพสินค้า อินเทอร์เน็ต เกมส์ กวดวิชาเพื่อแข่งขันทางการศึกษา ฯลฯ ให้ก้าวสู่การเรียนรู้คุณค่าการให้และแบ่งปัน

ภูมิใจในภาษาและชาติพันธุ์ สืบทอดประเพณีดีงาม

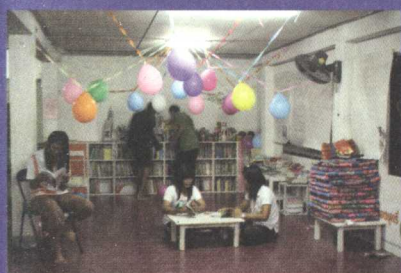
มูลนิธิภูมิปัญญาชาติพันธุ์ จังหวัดเชียงใหม่ ชี สุวิธาน พัฒนาไพรวัลย์ นักดนตรีแห่งขุนเขา ร่วมกับเยาวชนปกากะญอโซโซเกอเรือ ได้ริเริ่มกิจกรรมกับชุมชนมุเจตีแห่งป่าสนวัดจันทร์ (ปัจจุบันเป็นอำเภอถลางนิวัฒนา) ปกากะญอมีวิถีชีวิตและภูมิปัญญาในการดูแลรักษาป่ายั่งยืนที่สุดเผ่าหนึ่งในโลก กิจกรรมเด็กและเยาวชนที่ใช้ภาษา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาชนเผ่าเป็นสื่อกลาง ได้เปิดพื้นที่สร้างสรรค์ขึ้นบนดอยสูง เยาวชนมีความสุข กับการได้เป็นแกนหลักในการเรียนรู้และอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิใจที่ได้เกิดเป็นคนปกากะญอ

เปิดบ้านให้เยาวชน

สร้างคุณค่าให้ตัวเอง

ห้องสมุดกิ่งก้านใบ

หุ่นมือเล่านิทาน

บทเรียนพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กกลุ่มเสี่ยง

ให้ศิลปะสร้างคุณค่าในตัวตน

เป็นพื้นที่ตัวเมืองอุดรดิตต์ ซึ่งมีเยาวชนจากต่างอำเภอและในพื้นที่ อยู่เป็นจำนวนมาก มีสภาพติดขัด ตั้งแต่ประถม - มหาวิทยาลัย

กลุ่มกิ่งก้านใบ เดินทางไปตั้งรกรากอยู่ ณ จังหวัดอุดรดิตต์ เป็นเวลา 2 ปี ได้ทำกิจกรรมกับเยาวชนในพื้นที่ และส่งเสริมให้เยาวชนในพื้นที่ได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในพื้นที่ของตนเอง ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง กลุ่มเยาวชนในพื้นที่นับ 10 กลุ่ม กำลังเติบโตขึ้นมา เป็นกิ่งก้านสาขาผลิบาน ในพื้นที่ของตน

เครื่องมือที่ใช้ในการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ของกลุ่มกิ่งก้านใบ ได้แก่ **ละครไม่รุนแรง** นำเด็กกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงมา สร้างละคร ที่สื่อสารการลดความรุนแรงจากประสบการณ์ของตนเอง **ศิลปะเด็กหลังห้อง** นำเด็กหลังห้องมาเรียนรู้ตนเอง เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมในทางที่สร้างสรรค์ **นิทานของลูก** พ่อแม่ช่วยกันแต่งนิทานและทำหนังสือนิทานทำมือเล่มแรกเพื่อลูกของตนเองโดยเฉพาะ **เครือข่ายเพื่อเยาวชน** รวมพลังกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ เพื่อมาทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน

พัฒนาพื้นที่ของกิ่งก้านใบให้เป็นพื้นที่นี้..ดีจัง เปิดบ้านให้เยาวชนเข้ามาทำกิจกรรมได้ตามความสนใจ พัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เป็นพื้นที่นี้..ดีจัง รวมพลังเยาวชนสร้างพื้นที่ดีๆ ให้กับเยาวชนและคนอุดรดิตต์ ประสานความร่วมมือกับจังหวัดและภาคี เพื่อประกาศนโยบายให้ ลานเอนกประสงค์ริม่าน เป็นพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก

“บ้านคือได้”

เป็นชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนปากมูล ปัจจุบัน ชุมชนบ้านคือได้เข้มแข็งและน่ารักได้ เพราะชุมชนมีพื้นที่ไว้คอยสร้างสรรค์ ละลายความทุกข์ คือ ศาลาตุ้มโฮมชุมชน พร้อมจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้เสมอ ถ้าใช้เครื่องมือหรือยุทธวิธีของชุมชนให้เกิดประโยชน์

บทเรียนพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กชุมชน

แหล่งเรียนรู้ชุมชนกรวยวัดนครธรรม

ไปกลางเด็กน้อย 32 ท่าพื่อนรำออกกำลัง 9 ฐานเรียนรู้วิถีบ้าน สื่อบริสุทธิ์ที่เด็กได้ถ่ายทอด ผ่านวัฒนธรรมพื้นบ้าน เป็นอาวุธลับสะท้อนให้คนในชุมชนหันมามองพลังเล็ก ๆ นี้

การรวมกลุ่มเล็ก ๆ ของคนในชุมชนสามารถสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่ได้

อ่านสื่อ อ่านชุมชน อ่านชีวิต

บทเรียนพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กชุมชนเมือง

กลุ่ม **we are happy** ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม 2548 เพื่อทำงานพัฒนาตนเอง เด็ก เยาวชน ครอบครัว และชุมชน โดยให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วม มีความเป็นมิตร ธรรมชาติและธรรมดา อีศระเท่าเทียม เรียบง่าย เปิดเผยและสร้างสรรค์ ประสานการทำงานเข้ากับวิถีชีวิตอย่างไม่แปลกแยกต่อตนเอง สังคม และ สิ่งแวดล้อม ด้วยแนวทางการทำงานที่ให้ความสำคัญกับโมตรจิตที่เป็นธรรมชาติและมีความสุข ภายใต้เป้าหมายหลัก “สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม”

we are happy เปิดบ้านย่านถนนบางกรวย-ไทรน้อย นนทบุรี เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ “สบายดีสโมสร” ให้เด็ก ๆ เข้ามาเล่น อ่านหนังสือ และทำกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กมีส่วนร่วมคิดค้น สร้างสรรค์ และ นำเสนอ เช่น ฝึกการพูด โครงการหนังสือชุมชน เป็นต้น

we are happy ได้ดำเนินโครงการ “สื่อชุมชนเพื่อการเรียนรู้” เพื่อสร้างเด็กแกนนำทำหน้าที่เป็น “เด็กเชียร์อ่าน เชียร์การเรียนรู้” ในพื้นที่นำร่อง ได้แก่ นนทบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี และ กาญจนบุรี จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับนักเรียน โรงเรียน และ ชุมชนรอบๆ เช่น โรงเรียนวัดลาดปลาตุ๊ก โรงเรียนบ้านคลองพระพิมล โดยกลุ่มเด็กเชียร์อ่าน ได้เรียนรู้ชุมชน พัฒนาศักยภาพ คิดค้นกิจกรรม เช่น สมุดทำมือ Scrabble เพื่อสื่อสารรณรงค์ทั้งในชุมชนและพื้นที่สาธารณะ

สบายดีสโมสรของเด็ก ๆ

เด็กเชียร์อ่านที่ตลาดไทรน้อย

สรวงร นาวาผล ผู้อำนวยการกลุ่ม หรือ ป้าการ ของเด็ก ๆ บอกว่าการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก ๆ ต้องสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออก ชี้ให้เห็นมุมมองที่แตกต่าง ให้ทดลองทำ ทดลองคิด สร้างเสริมความมั่นใจให้แก่เด็ก ไขทรัพยากรที่มีสนับสนุนให้เด็กงานพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องโดยไม่แปลกแยกจากวิถีชีวิต

จากนี้ไป ภายใต้อความหวังของ “พื้นที่นี้...ดีจัง” จะได้ส่งต่อความฝันของคนสร้างสรรค์พื้นที่ ให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ทั่วประเทศ

“พื้นที่ดีจัง ณ แพรงภูธร”

ดิฉันสอนเพื่อสิ่งซึ่งน้อย
อยากมาเดินกะลา

ลองเดินทอเง่
เดินได้ไม่เกิน 1 ก้าว

แป๊บๆ ก็วนกลับมาเล่นอีก
ท่าจะชอบ

การเล่นแบบนี้ได้
สนุกได้ง่ายๆ

คุณป้าชวนทำขนม
เริ่มจากชงนมมะพร้าวก่อน

ได้แป๊บแล้ว กระเพาะดิฉันแฉ็ด
ดิฉันสอได้ตกมะพร้าวใส่เอง

ใช้ตะหลิวผัดมันเอง
สำเร็จสวยงาม

สนุก อร่อย มีความสุขค่ะ
(อยู่บ้านไม่เคยทำครัวเลย)

ขนมป้าจ จากผักลู่
อยากอร่อย ต้องทำเอง

พวงมโหตร
ที่หนูเคยอยากทำ

วานศิลปะทำมือ
จากเพชรบุรี

คนได้มทุกที่ทำงานนี้
เริ่มจากเลือกกระดาษสี

แล้วก็ตัดตามขวาง
สลัดไปมา อย่าให้ขาด

แล้วก็กลิ้งออกเบาๆ มีอะ
จากนั้นที่เขาเอาไปสลัดๆ

สละบัตเสร็จ เริ่มเห็นแนวสวย
...ปลื้มค่ะ...

จากบล็อก <http://pencil.diaryis.com/2010/12/20>

พ่อน้ำมึด โคมเริ่มสว่าง
ความสุขง่ายๆ ดีจัง

นิทรรศการผลงานนักศึกษา
ดิฉันสอชอบมากค่ะ

แล้วก็มีทำตุ๊กตาตัวไม้
ทำคางคกน่ารัก

ดอกไม้ซึ่งทำพวงกุญแจ
ที่สตาฟดูแลดีมาก

อัลบั้มครอบครัว

คุณแม่ดิฉันสอสีไม้ ขวนคุณลูกดิฉันสอ
ไปงาน “พื้นที่นี้...ดีจัง ณ แพรงภูธร”
เก็บความสุขมาเล่าให้ฟัง

ความทรงจำแสนดี

เพื่อนสื่อสำหรับเด็ก

ได้เล่น ได้เรียนรู้ ปลอดภัย แบ่งปัน

แนะนำสื่ออินเทอร์เน็ต
เพื่อติดตามข่าวสารกิจกรรม
"พื้นที่นี้...ดีจัง"

กว่าต้นไม้จะสูงขึ้นมา
จะกลิ้งลงพื้นดิน
กว่าลีลาธารจะเริ่มไหลริน
ค่าน้ำหยดน้อยบอบบด
กว่าป่าไม้จะเขียวขจี
ต้องมีเมฆส่วยล่องลอย
กว่าที่เมฆจะโปรยฝนปรอย
ต้องมีความชื้นชุ่มฉ่ำ

Update ทุกข่าวสารกิจกรรม และความคิดเห็นได้ที่
facebook "พื้นที่นี้...ดีจัง" และ "กลุ่มดินสอสี"

กว่าแผ่นดินโลกแดงผืนหนึ่ง
จะมีสิ่งซึ่งสดสวย
ต้องอาศัยดินน้ำกลมช่วย
แดดฝนชะโลมพรมพราง
กว่าจะงามเป็นทุ่งส่องแสง
มีแสงหลายคนช่วยสร้าง
กว่าจะถกจะถกเงาเส้นทาง
ผู้ต้องทุ่งแสนกว้างใหญ่

www.jipjipgang.com ข่าวกิจกรรมเด็กและครอบครัว
แหล่งข่าวสารประชาสัมพันธ์บนอินเทอร์เน็ต
คัดสรรกิจกรรมดี ๆ มาเผยแพร่

ทุ่งแห่งความรัก
ทุ่งแห่งความหวัง
ทุ่งแห่งความรู้
ที่เราได้ปลูกที่เราได้ขง
ทุ่งแห่งความฝัน
ทุ่งแสงตะวัน
บทเพลง "กว่า" โดย ศุ บุญเลี้ยง
20 ปี ทุ่งแสงตะวัน

เชิญฝากข่าวตามอีเมลหรือที่อยู่นี้คะ
ฝ่ายประชาสัมพันธ์
อีเมล : pr@jipjipgang.com
ที่อยู่ : 87/11 ม.8 ถ.ปู่เจ้าสมิงพราย
ลำไโรงใต้ พระประแดง สมุทรปราการ
10130 Fax : 02 183 2656

บ้านนี้มีเสียงเพลง

ไฮโปแฟมิลี่

ครอบครัวดนตรีที่มีผลงานเพลงสร้างสรรค์มากมาย
ล่าสุดยังแต่งเพลงใหม่ให้โครงการพื้นที่นี้..ดีจัง โดยเฉพาะ
ในชื่อ "ยิ้มของแผ่นดิน"

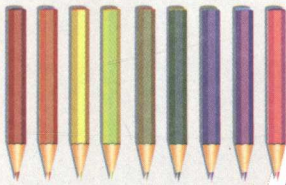
ตอนนี้ ไฮโปแฟมิลี่ จัดรายการวิทยุทุกเสาร์อาทิตย์
เวลา 15.00 - 17.00 น.

ทางสถานีวิทยุคลื่นสีขาวเพื่อเด็กและครอบครัว FM 105 Mhz
ในชื่อรายการน่ารักว่า "บ้านนี้มีเสียงเพลง"

สนทนานานาสาระเกี่ยวกับครอบครัว พร้อมบรรเลงเพลงสดๆ

"เมื่อเราเปิดพื้นที่ เปิดโอกาส เปิดความหวัง
ให้เยาวชนมีส่วนร่วม เท่ากับทำให้พัฒนาความคิดอ่านเขาได้
ยกตัวอย่างในด้านดนตรี เสียงของเครื่องดนตรีไพเราะอยู่แล้ว
ถ้าเราให้เขาสามารถเอาเสียงดนตรีต่างๆ เหล่านี้
มาเป็นเพลง เป็นทำนอง สอดแทรกเนื้อหาทางดงามเข้าไป
ก็จะช่วยขัดเกลาจิตใจให้ดงามได้"
สุเทพ ถวัลย์วิวัฒน์กุล

20 ปี ทุ่งแสงตะวัน

รายการทุ่งแสงตะวัน

สารคดียอดนิยมสำหรับเด็กๆ ขวัญใจครอบครัว
ออกอากาศครั้งแรกวันที่ 3 พฤศจิกายน 2534
จะมีอายุครบรอบ 20 ปีในปีนี้มีกิจกรรมมากมายให้ร่วมสร้างสรรค์
สำหรับแฟนๆ ผู้ติดตามชมรายการที่ออกอากาศในวาระพิเศษนี้
เริ่มต้นจากการเชิญชวนนักเรียน นิสิตนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป
ส่งผลงานเข้าร่วมประกวด MV ทุ่งแสงตะวัน 20 ปี
ที่แต่งขึ้นใหม่โดย ศุ บุญเลี้ยง
ติดตามรายละเอียดได้ที่ www.payai.com
และที่ Facebook ทุ่งแสงตะวัน 20 ปี...ทุ่งแห่งความรัก ทุ่งแห่งความหวัง...

งานทุ่งแสงตะวัน
Payai Creation

ช่างก่อสร้างสุข

สวนไฟฝัน

ฝัน “เล่นๆ” แต่จุดติด
ของกลุ่มไม้ขีดไฟ

สัมภาษณ์โดย อมรรัตน์ อุดมเรืองเกียรติ

กลุ่มไม้ขีดไฟ ก่อเกิดเมื่อปีพ.ศ.2538 เริ่มต้นจากกลุ่มคนเล็กๆ ซึ่งเป็นผลผลิตของกิจกรรมนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัย ทำกิจกรรมพัฒนาเด็กทุกรูปแบบเพื่อส่งเสริมวิทยายุทธ์มาตลอด จนถึงปีพ.ศ.2549 ตัดสินใจเดินทางออกจากเมืองหลวง มุ่งมั่นมาตั้งหลักและปักธงเพื่อทำงานพัฒนาเด็กอย่างลงลึก ที่ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ในปีที่ 15 ของกลุ่มไม้ขีดไฟ สวนไฟฝัน เริ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้นบนที่ดินใกล้เขาใหญ่ ห้องสมุดบ้านดินหลังแรกแทรกตัวอยู่กลางทิวสน ลานทรายกลายเป็นแหล่งรวมลูกเด็กเล็กแดงของชาวบ้านย่านชุมชน ได้ป็นได้พายกับเครื่องเล่นง่ายๆ แต่สนุก สุขทั้งกายทั้งใจ พร้อมขยายอาณาเขตส่งเสริมการเล่นไปโรงเรียน ไปเล่นิทานให้เด็กชุมชนรอบๆ ฟัง

ฝัน “เล่นๆ” ที่สวนไฟฝันเป็นอย่างไร ? จุดติดติดตามชื่อกลุ่มไม้ขีดไฟหรือไม่ ? บทสนทนาบนลานหญ้ากับ กุ้ย และ เอ (ศรัทธา และ สุมณฑา ปลื้มสูงเนิน) ถ่ายทอดบทเรียน ประสบการณ์ มุมมองและแนวคิด บนเส้นทาง “พื้นที่สร้างสรรค์” ที่ทอดยาวไปเบื้องหน้า

กุ้ย และ เอ (ศรัทธา และ สุมณฑา ปลื้มสูงเนิน)

ย่อรอยกระบวนการละคร จากกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา เป็นกลุ่มละคร ก่อนจะก้าวสู่การทำงานกับเยาวชน โดยเฉพาะ

นักเรียนอาชีพะ โดยใช้กระบวนการละครเป็นเครื่องมือสำคัญ

เอ - เราศึกษาและค้นพบว่าเด็กเรียนรู้ผ่านใจ มากกว่าผ่านสมอง ผ่านความรู้สึกมากกว่าผ่านเหตุผล จากที่เคยสงสัยว่าทำไมเด็กมีความรู้ แต่ทำไมพฤติกรรมไม่เปลี่ยน หลายเรื่องที่เราต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น เรื่องเพศ เรื่องเหล้า เหมือนค่อยๆ ปอกหอม ปอกไปทีละชั้น ก็เจอว่าเราทำงานที่ส่วนหัวส่วนความรู้มากเกินไป ไม่ได้

ทำงานที่สนใจ กระบวนการละครสามารถตอบโจทย์ได้ ทำให้เด็กเรียนรู้ข้างใน เราใช้กระบวนการละครทำงานกับเด็ก เด็กมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการละคร พร้อมๆ กับที่เด็กได้เรียนรู้ประเด็น เอาการบวนการละครยากับประเด็นที่ต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แสดงละคร 1 เรื่อง เด็กซ้อม 10 ครั้ง 10 ครั้งที่เด็กซ้อมเป็นการตอกย้ำตัวเอง เข้าไปข้างใน ซ้อม 20 ครั้ง ก็ตอกย้ำตัวเอง 20 ครั้ง เล่น 20 รอบก็ตอกย้ำ 20 รอบด้วยเรื่องเดิมๆ ฉะนั้น ละครเพื่อการพัฒนา ให้ความสำคัญกับกระบวนการเป็นหลัก โดยเน้นกระบวนการค่าย การมีส่วนร่วม ให้เขาคิดประเด็น คิดวิธีการรณรงค์เอง เสริมศักยภาพให้เขา พองานเสร็จก็ให้เขาเจอคุณค่าของตัวเอง

แต้มฝันด้วยลานเล่น

พื้นที่สร้างสรรค์

ลานเล่น ลานเรียนรู้

หลังจากทำค่าย ทำละคร กับ เด็กวัยรุ่น เด็กอาชีวะ มานานปี

กระบวนการพัฒนาเด็ก

ในพื้นที่สร้างสรรค์

1) เด็กจะมีความสุข

เป็นตัวของตัวเอง โดยธรรมชาติ

2) ได้พัฒนารอบด้าน ทั้งทางร่างกาย

จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมด้วย

3) ได้ปลดปล่อยความคับข้องใจ

ความเครียด กตสันต์ต่าง ๆ

มีความสุข สนุกสนาน

4) ค้นพบตนเองว่ามีความสามารถ

ความถนัดค้นพบศักยภาพของตนเอง

5) พัฒนาไปสู่ส่วนอื่น ๆ

รู้จักคุณค่าในตนเอง เป้าหมายอนาคต

กลุ่มไม้ขีดไฟเริ่มสนใจเด็กเล็ก ส่วนหนึ่งเพราะ การเริ่มต้นเป็นครอบครัวและมีทายาทตัวน้อยของทั้งสอง จากความสนใจใฝ่รู้มาเป็นลงมือปฏิบัติ ด้วยการเปิดพื้นที่ สร้างสรรค์ที่มีลานเล่น ลานเรียนรู้ เป็นตัวชูโรง

ก๊วย - เริ่มทำงานกับเด็กเล็ก เริ่มสนใจการพัฒนาสมอง เริ่มมีลูก ทำให้สนใจงานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เริ่มสนใจศึกษา เรียนรู้เรื่องละครหุ่น มีการฝึกฝน ไปอบรมโดยการไปทัศนศึกษา แล้วก็เลยคิดว่าเราเป็น

คนบ้านนอก นำออกมาอยู่ต่างจังหวัดดีกว่า พอโยกมาอยู่ที่นี่ มีกลุ่มเป้าหมายจริง มีอะไรที่เราอยู่ด้วยจริงๆ เมื่อก่อน เหมือนเป็นมือปืนรับจ้างไปเล่นนิทานให้ที่โน่นที่นี่ฟัง

เอ - ส่วนไฟฝัน ตั้งใจให้เป็นพื้นที่ธรรมชาติ ที่เด็กเข้ามาใช้พื้นที่โดยธรรมชาติ เด็กๆ มีที่เล่นไม่ต้องมีผู้ใหญ่จัดการ แต่ก็มีกิจกรรมให้เด็กได้ทำร่วมกัน การที่เด็ก ๆ

ได้เล่นอย่างมีอิสระ โดยเขาสามารถเล่นไปตามอารมณ์ของเด็กๆ ที่นี้เขาทำอะไรก็ได้โดยไม่โดนดู เพราะที่นี้เราเน้นสอนเด็ก อนาคตเราก็อยากได้พื้นที่เล่นที่มันส์ๆ ให้เด็กได้ป็น ได้สนุกเต็มที่บ้าง เพราะที่มีอยู่ยังไม่มากพอ

6) รับการปลูกฝังจิตอาสา

มีจิตใจเอื้อเฟื้อ ต่อผู้อื่น

7) เอื้ออาทรต่อชุมชนตนเอง

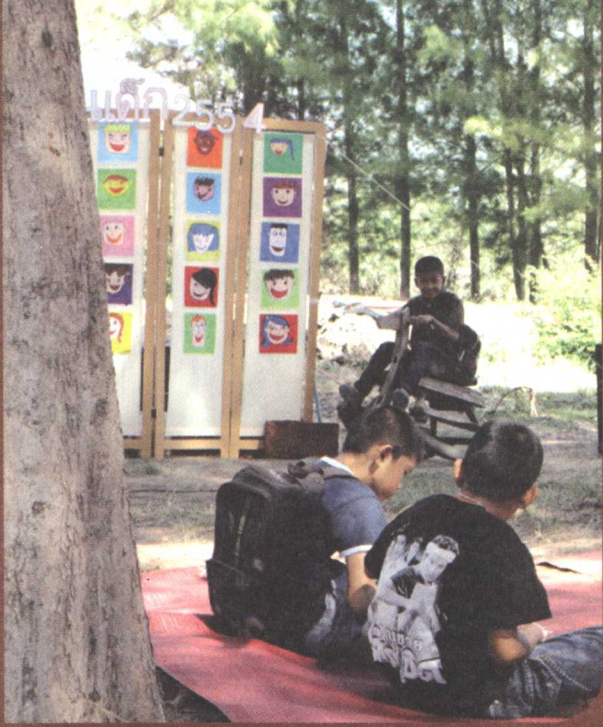
สุดท้ายชุมชนได้รับประโยชน์

กิจกรรมวันเด็กกับชุมชน ที่สวนไฟฝัน

อีกส่วนหนึ่ง เรามีการเข้าไปให้บริการในชุมชนข้างนอกบ้าง เพราะเด็กส่วนหนึ่งไม่สะดวกที่จะเดินทางเข้ามา เช่น ไปเล่นนิทานให้เด็กฟังในชุมชน นำหนังสือขึ้นรถกระบะไปให้บริการยืมในพื้นที่ อีกสามวันเราก็ไปรับกลับมา สลับไปเรื่อยๆ โดยให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยประกาศให้ชุมชนรับรู้ ถือเป็นภารกิจทดลองของเราส่วนหนึ่งว่า พื้นที่ตรงนี้สามารถบริการชุมชนได้ด้วย

การเรียนรู้ที่ถือสมองเป็นพื้นฐาน (BBL : Brain-based Learning)

สำหรับเด็กปฐมวัย เรา (พ่อแม่ ครู พี่เลี้ยงเด็ก นักจัดกิจกรรม) ควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น เรียนรู้อย่างมีความสุข จัดสภาพแวดล้อม ดูแลสุขนิสัย และ โภชนาการให้เหมาะสม เด็กจึงจะพัฒนาศักยภาพสมองได้อย่างเต็มความสามารถ

BBL เกี่ยวข้องกับหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1.) การทำงานของสมอง
- 2.) จัดหลักสูตรการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

3.) กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเปิดกว้าง ให้เด็กเรียนรู้ได้ทุกอย่าง เนื่องจากสมองเรียนรู้ตลอดเวลา ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติหรือลงมือกระทำด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือ รวมทั้งผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการ

การเรียนรู้ที่ถือสมองเป็นพื้นฐาน ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพสมองของเขาอย่างเต็มความสามารถ

ห้องทดลองนกเรียน

ศูนย์อบรมแบบธรรมชาติ

หลังจากมีห้องสมุดบ้านดินในชื่อว่า ห้องสมุดเพลินดี เป็นหลัง

แรกไปแล้ว กลุ่มไม้ขีดไฟ กำลังเร่งเหยียบดินให้ทะลุเป้า เพื่อสร้างบ้านดินหลังใหม่ใหญ่กว่าเดิม เติมความฝันของสวนไฟฝันให้สว่างไสวขึ้นอีก

ก๊วย - คิดว่าอยากทำที่นี่ให้เป็นศูนย์ฝึกอบรม และเป็นห้องทดลองในเรื่องเล่นและเรียนรู้ของเด็กๆ กับเรา โดยต้องมีการเชื่อมโยงกัน และให้บริการกับเด็กๆ ได้ เราให้เครื่องมือและลงพื้นที่ไปทำกับเด็กจริงเลย สิ่งที่เราทำคือเราสามารถดึงเวลาในชีวิตของเด็กออกจากทีวี จากจอคอมพิวเตอร์ได้ โดยไม่บั่นทอนพัฒนาการของเด็กๆ เรามีการใช้พื้นที่ธรรมชาติเป็นห้องทดลอง และ พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเครือข่ายอื่น ๆ

จากตรงนี้ เราหวังว่าน่าจะอยู่ได้ น่าจะสามารถเลี้ยงตนเองได้อย่างยั่งยืน รับคนเข้ามาฝึกอบรมได้ ต้องการเพิ่มคุณค่าและประโยชน์ของสถานที่อบรม ที่จะเกิดขึ้น ให้คนทั่วไปมาใช้พื้นที่ โดยจะเพิ่มบ้านดินอีกหนึ่งหลังที่มีขนาดใหญ่กว่าเดิม สามารถจุคนได้ประมาณ 40 คน ซึ่งจะได้เริ่มนำดอกผลเข้ามาเลี้ยงตนเอง ตอนนั้นก็เริ่มกับเครือข่ายใกล้เคียงของเราก่อน 😊

กองทุนสื่อฯ :

จุดคานงัด เพิ่มสื่อดี เพื่อเด็ก

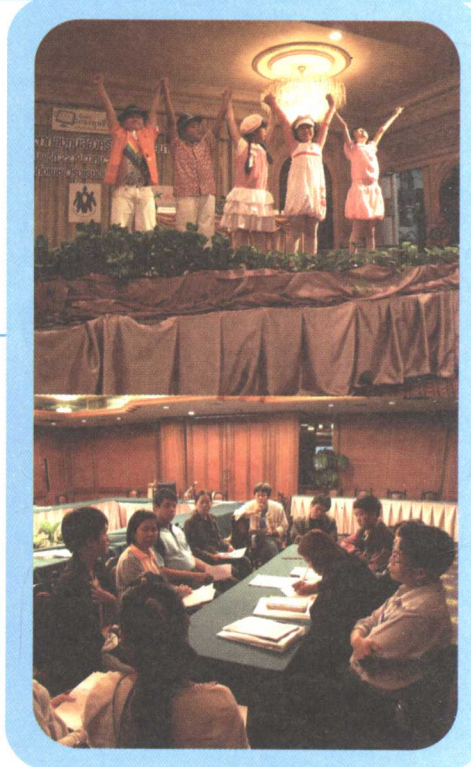
ร่างพร.กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย
และสร้างสรรค์ ผ่านความเห็นชอบ
คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 มีนาคม
2553 โดยขณะนี้อยู่ในขั้นตอนเพื่อนำ
เข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติต่อไป

กว่า 7 ปี ที่เครือข่ายกว่า 76 องค์กร ทั้งภาค

นักวิชาการ ประชาชน เครือข่ายครอบครัว เครือข่ายเด็ก
สภาเด็กและเยาวชน หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และ
องค์กรสื่อ ได้ร่วมผลักดัน กองทุนสื่อสร้างสรรค์ หลังจาก
มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2546 เรื่อง
กำหนดแนวทางการใช้สื่อของรัฐ เพื่อส่งเสริมการศึกษา
การเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จนกระทั่ง
รัฐบาลปัจจุบันจัดทำวาระเด็กในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ
โดยมีประเด็นสื่อสร้างสรรค์ และ กองทุนสื่อสร้างสรรค์
รวมอยู่ด้วย

ล่าสุด โครงการจับตาสื่อเครื่องมือหนุน
อนาคตชาติ ได้จัดเวทีสาธารณะ เพื่อระดมความคิดเห็น
ต่อร่างพร.ดังกล่าว เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2553 ณ
โรงแรมเอเชีย

บรรยากาศ
เวทีสาธารณะ
จับตาสื่อ
กองทุนสื่อ

ผลจากการระดมความคิดเห็นของภาคส่วนต่างๆ ที่
เกี่ยวข้องกับการสร้างสื่อเพื่อเด็กและเยาวชน มีข้อสรุปร่วมกัน
4 ประเด็นคือ

ประเด็นแรก การเข้าถึงเจตนาธรรมณ์ และฐานะของ
กองทุนสื่อฯ เห็นตรงกันว่า กองทุนสื่อฯ จะไม่ใช่กองทุนใน
ความหมายแบบเดิมที่เข้าใจกันว่า ทำหน้าที่เพียงแจกเงินหรือ
แจกทุน แต่กองทุนสื่อฯ คือผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับ
กระบวนการสื่อสร้างสรรค์ สร้างความเปลี่ยนแปลงให้สังคม
นำไปสู่สิ่งใหม่ๆ ในสังคม หรือนำพาสังคมไปสู่ช่องทางใหม่
สร้างประสบการณ์ใหม่ในการรับรู้ สร้างสื่อทางปัญญาที่ดี

ประเด็นที่สอง กองทุนสื่อฯ ทำให้เกิดอะไร ทำให้เกิด
กระบวนการสื่อสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนต่อเนื่อง อาทิ สร้างชุมชน
เข้มแข็ง เกิดพื้นที่แลกเปลี่ยน เกิดความภาคภูมิใจ อัตลักษณ์
ตัวตน และทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน เกิดการจัดการ
โดยชุมชน นอกจากนี้กองทุนสื่อฯ ทำให้เกิดความรู้ นวัตกรรม
ไม่ว่าในฐานะที่ตัวเองเป็นศูนย์รวบรวมความรู้ งานวิจัย สร้าง
นวัตกรรม จัดการความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ ฯลฯ เกิดการ
กระจายสื่อในราคาถูกลง สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อประเภท
ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อพื้นบ้านหรือสื่อทางเลือก และ เกิดการ
ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เช่น ผู้ผลิตสื่อ
สามารถอบรมร่วมกับเยาวชน ร่วมเรียนรู้การทำงาน สูดท้าย
กองทุนนี้จะทำให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นหัวใจสำคัญยิ่ง

ข้อมูลโดย
กลุ่มบ้านรักดี

www.facebook.com/thalmedialfund

ประเด็นที่สาม การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมใน กองทุนสื่อฯ อยากให้เกิดการกระจายการสนับสนุนอย่าง สร้างสรรค์ กำหนดสัดส่วนให้พอเหมาะ โดยเฉพาะให้กับ กลุ่มที่อาจไม่เคยมีโอกาส เข้าไม่ถึง รวมถึงการออกแบบ เงื่อนไขการเข้าถึงและออกแบบเอกสารสัญญาตามความ เหมาะสมของแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ควรต้องคำนึงความ หลากหลาย ความเป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่ม โดยต้องให้ กลุ่มเด็กเยาวชนมีส่วนร่วมเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ของกองทุน ที่ขาดไม่ได้คือ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการ กำหนดด้วย กระบวนการทำงานต้องเปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประชาสัมพันธ์ ให้ทุกคนรู้ทั่วถึงว่ามี กองทุนสื่อฯ และจะเข้าถึงกองทุนสื่อได้อย่างไรบ้าง

ประเด็นสุดท้าย ความเป็นอิสระของกองทุนสื่อฯ เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้กลไกนี้สามารถทำหน้าที่ได้ตรง ตามเจตนารมณ์หรือไม่ เพราะจากบทเรียนในอดีตพบว่า องค์กรที่ถูกแทรกแซงโดยรัฐและระบบทุนจะมีความไม่ เป็นกลาง และหากบริหารโดยราชการจะไม่คล่องตัว จึง ควรให้ความสำคัญกับการจัดโครงสร้างและองค์ประกอบ ของกรรมการที่เหมาะสม ไม่ใช่มีแต่ภาคราชการ และนัก วิชาการเท่านั้น ต้องมีสัดส่วนของภาคอื่นๆ เพื่อให้กลไก กองทุน ตอบสนองการมีส่วนร่วม และวัตถุประสงค์ของ กองทุนให้ได้ รวมถึงแหล่งที่มาของรายได้อื่นๆ ควรจะ ระมัดระวังเรื่องการผูกขาดของแหล่งทุนใดแหล่งทุนหนึ่ง กองทุนน่าจะต่อยอดให้เกิดทรัพยากร โดยวางหลักเกณฑ์ เช่น การบริจาคสามารถหักลดหย่อนภาษีเพื่อให้เกิดการ มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากสังคมในวงกว้าง 😊

คุณเข็มพร วิรุณราพันธ์ ผู้จัดการแผนงานสื่อสร้าง สุขภาวะเยาวชน (สสย.) กล่าวถึงสภาพปัญหาเด็ก

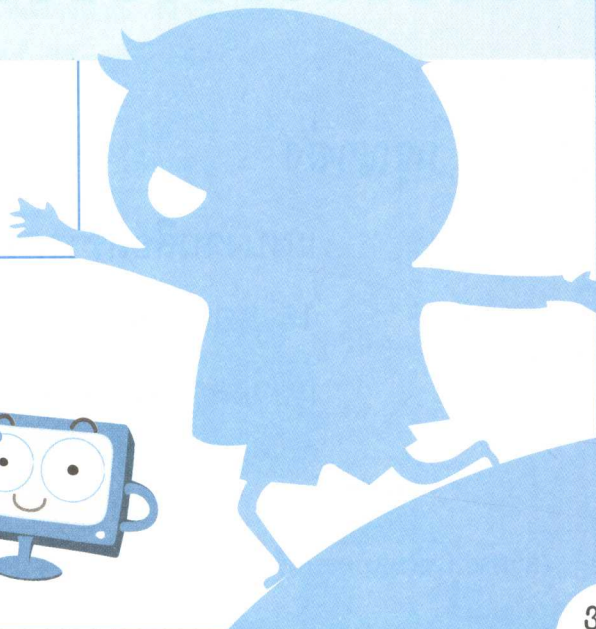
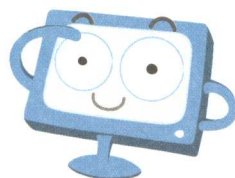
และเยาวชนในปัจจุบันว่าอยู่ในขั้นวิกฤติ ซึ่งสาเหตุสำคัญ ส่วนหนึ่งมาจากสื่อซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กอย่างมาก อีกทั้ง เด็กเติบโตมาจากโครงสร้างทางสังคมที่อ่อนแอ สื่อควรมี บทบาทในการช่วยให้เด็กเติบโตอย่างเข้มแข็งมากขึ้น

“กองทุนสื่อฯ น่าจะเป็นองค์กรที่ลุกขึ้นมามีบทบาท สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และเป็นองค์กรอิสระที่สนับสนุนโดย งบประมาณของรัฐ รวมถึงบูรณาการทุกภาคส่วนให้เข้ามา ทำงานร่วมกัน ไม่ใช่เป็นลักษณะที่ให้ทุนอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นตัวสร้างเครือข่ายต่างๆ ซึ่งทำให้มีสื่อสร้างสรรค์ มากขึ้น ให้เด็กเรียนรู้ ผ่านกระบวนการสื่อสร้างสรรค์ มีการเชื่อมโยงทรัพยากร พัฒนาดัชนีระบบสื่อ รวมถึงทำให้ เกิดพื้นที่ดี กิจกรรมสร้างสรรค์ ลดพื้นที่เสี่ยงแก่เด็กและ เยาวชน กองทุนสื่อฯ คือกลไกที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ของการปฏิรูปการเรียนรู้ของเด็ก และปฏิรูปสังคม รวมทั้ง ปฏิรูปสื่อได้ ประชาชนทุกคนจึงต้องร่วมกันติดตามอย่าง ใกล้ชิด”

จับตากล่องทุนสื่อ

เครื่องมือหนุนอนาคตชาติ

มาสมัครสมาชิกเพื่อ

เติบโต งอกงามไปพร้อมกับเรา...

ชื่อ ..... นามสกุล ..... อายุ ..... ปี
ที่อยู่สำหรับส่งจดสาร

.....
.....

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อสะดวก ..... โทรสาร .....
อีเมล .....

ช่องทางการสมัคร ส่งทางไปรษณีย์ สมัครทางอีเมล childsmedia@yahoo.com
หรือ ส่งทางโทรสารที่หมายเลข 0-2619-8113-5 ต่อ 14

กรุณาส่ง

แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.)
15 ซอยอารีย์ 1 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
(สมัครสมาชิกจัดส่งแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.))

(สามารถใช้ใบสมัครนี้หรือถ่ายเอกสารได้)

เพลง “ยิ้มของแผ่นดิน พี่นที่นี้...ดีจัง”

แผ่นดินนี้ ไม่เคยเหงา
ยิ้มของเด็กน้อยเอ๋ย หมู่สาวเอ๋ย
ผู้เฒ่าเอ๋ย เบิกบานใจ

อุ่นไอดิน โอบกาย
ให้รักเอื้ออาทร
มีน้ำใจดั่งน้ำใสไม่เคยขุ่น

* ภูมิปัญญาตั้งคุณค่า
ของพืชพันธุ์
แต่งแต้มสีสันชีวิตให้งาม

แผ่นดินนี้ของเราเท่ากัน
บนฟ้านั้นและผืนน้ำ
ของฉันทันอยู่บนดินทำกินพอมี

เป็นตำนานสืบสาน ของชุมชน
คือรอยยิ้ม...ของแผ่นดิน

ที่ตรงนี้คือความหวัง พลังของชุมชน
ทุกแห่งหน รดน้ำ ดูแล และพรวนดิน

เด็กน้อย จึงเติบโต ด้วยรักเอื้ออาทร
ดั่งน้ำใสชุ่มฉ่ำใจด้วยไอรุ่น

* ได้เล่น ได้เรียนรู้ ผลิบ้าน แบ่งปัน
แต่งแต้มสีสันโลกสวยให้งาม

ที่ตรงนี้ ได้สร้างสรรค์
ความฝันของวัยเยาว์
ความหวังฉันทันและเธอร่วมแรงใจ

เป็นพื้นที่สร้างสาน สร้างความดี
คือพื้นที่นี้...ดีจังของทุกคน

เป็นพื้นที่นี้...ดีจัง ให้ทุกคน

โดย โสภพพมิลี

“พื้นที่นี้...ดีจัง”

โครงการรณรงค์พื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะเยาวชน

สนับสนุนโดย

แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.)

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)